

КЊИГА ПРЕДМЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА МАСТЕР АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА ДЕФЕКТОЛОГИЈА

Назив предмета: МЕТОДОЛОГИЈА НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА У ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИМ НАУКАМА			
Наставник: Миленко Ж. Кундачина			
Статус предмета: Обавезни заједнички предмет више модула – Сметње и поремећаји вида, Сметње и поремећаји слуха, Моторичке сметње и поремећаји, Сензомоторичке сметње и поремећаји, Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета а) да се студенти уведу у теорију педагошког сазнања, у логичке форме педагошког мишљења и у теорију педагошког истраживања; б) да се оспособе за самостално одређивање епистемолошких поставки конкретног истраживања на основу којих ће умети да израде пројекат научно-истраживачког рада емпиријско-аналитичког и акционог истраживања, да спроведу истраживање, изведу одговарајуће закључке и напишу истраживачки извештај; в) да при сакупљању и обради података и интерпретацији емпиријских резултата самостално примењују поступке дескриптивне статистике и статистике закључивања.			
Исход предмета Примена знања у пројектовању и извођењу емпиријско-аналитичког истраживања и оспособљеност у праћењу литературе емпиријског карактера.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Могућност и границе научног истраживања у васпитању и образовању. Парадигме истраживања. Врсте истраживања. Емпиријско-аналитичка истраживања. Акциона истраживања. Реализација истраживања. Пројекат истраживања. Мерење у истраживању. Теоријска метода. Експериментална метода. Дескриптивна метода. Историјска метода. Ток емпиријско-аналитичког истраживања. Анализа садржаја документације. Посматрање са учешћем. Квалитативни интервју. Анкетање. Процењивање и просуђивање. Социометријски истраживачки поступак. Формирање базе података. Кодирање мерних инструмената. Узорак истраживања. Мере просека. Мере варијабилности. Утврђивање повезаности варијабли. Т-тест. Хи-квадрат тест. Примена резултата емпиријско-аналитичког истраживања. <i>Практична настава</i> Израда пројекта истраживања. Анализа пројекта истраживања.			
Литература 1. Банђур, В., Поткоњак, Н. (2006). <i>Истраживања у школи</i> . Београд: Учитељски факултет. 2. Кундачина, М., Банђур, В. (2007). <i>Методолошки практикум – вежбе из методологије педагошких истраживања</i> . Ужице: Учитељски факултет. ISBN 978-86-7700-082-0			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе Излагање, самостални рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	15		
семинар	25		

Назив предмета: РАЗВОЈ СОЦИЈАЛНИХ ВЕШТИНА КОД ОСОБА СА ВИЗУЕЛНИМ СМЕЋЈАМА			
Наставник: Драгана В. Станимировић			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Сметње и поремећаји вида; Изборни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Упознати студенте са карактеристикама развоја социјалних вештина и стратегијама за унапређивање ових вештина код деце, младих и одраслих особа са оштећењем вида.			
Исход предмета			
Стечена знања треба да омогуће студентима да у свом професионалном раду лакше разумеју основу и важност развоја социјалних вештина особа са оштећењем вида, што ће им омогућити да делотворније подстичу успостављање и одржавање ових вештина.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Дефинисање социјалних вештина, основне карактеристике, правила развоја и указивањем на важност за социјализацију појединца. Специфичности социјалног развоја деце са оштећењем вида и њиховим интеракцијама са вршњацим. Утицај оштећења вида на развој социјалних вештина. Истраживачки налази: студије слепих предшколаца; утицај ОВ на социјалне интеракције у детињству; социјална прихваћеност и интеракција ВО у интегративним условима; ефекти тренинга социјалних вештина ученика са ОВ. Стратегије и активности за развијање и одржавање социјалних вештина код деце, младих и одраслих са оштећењем вида, укључујући оне са додатним оштећењима.			
<i>Практична настава</i>			
Додатна литература, презентације студената на задате теме, истраживачки подаци и студије случаја се користе као полазна основа за дискусију, употпуњавање знања и креативно размишљање о елементима интервентних програма за унапређивање социјалних вештина код деце и одраслих са оштећењем вида.			
Литература:			
1. McFall, (1982). A review and reformation of the concept of social skills. <i>Behavior Assessment</i> , 4, 1-33.			
2. Wolffe, K. (2000). <i>Focused on: Teaching social skills to visually impaired preschoolers</i> (p. 29). New York: AFB ISBN 978-0-89128-843-5.			
3. Wolffe, K. (2000). <i>Focused on: Teaching social skills to visually impaired elementary students</i> (p. 37). New York: AFB ISBN 978-0-89128-844-2.			
4. Sacks, S. Z., Wolffe, K. E. (2006). <i>Teaching Social Skills to students with Visual Impairments: From Theory to practice</i> . New York: AFB ISBN: 978-0-89128-882-4.			
5. Wolffe, K. (2000). <i>Focused on: Social skills for teens and young adults with visual impairment</i> (p. 41). New York: AFB ISBN 978-0-89128-845-9).			
6. Botsford, K. D. (2013). Social skills for youths with visual impairments: A meta-analysis. <i>JVIB</i> , 107, 497-508 ISSN 0145-482X..			
7. Zebehazy, K. T., Smith, T. J. (2011). An examination of characteristics related to the social skills of youths with visual impairments. <i>JVIB</i> , 105, 84-95 ISSN 0145-482x.			
8. Вучинић, В., Станимировић, Д., Анђелковић, М. Ешкировић, Б. (2013). Социјална интеракција деце са оштећењем вида: Ризични и заштитни фактори. <i>Специјална едукација и рехабилитација</i> , 12, 241-263 ISSN 1452-7367.			
9. Станимировић, Д., Мијатовић, Л. (2012). Невербална комуникација као аспект развоја социјалних вештина слепих и слабовидих, У: С. Стоилковић, Ј. Годоровић и Г. Ђигић (ур.) <i>Личност и образовно-васпитни рад</i> (стр.258-268). Ниш: Филозофски факултет ISBN 978-86-7379-256-9.			
Број часова активне наставе		Предавања: 2	Вежбе: 2
Методe извођења наставе			
предавања, вежбе, семинари, презентације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испит	50
практична настава	15		
семинари	20		

Назив предмета: ПРИСТУПНА ТЕХНОЛОГИЈА У РЕХАБИЛИТАЦИЈИ СЛЕПИХ И СЛАБОВИДИХ			
Наставник: Весна С. Жигић, Драгомир М. Стаменковић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји вида			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Упознавање студената са коришћењем хардвера и софтвера који омогућавају приступ информацијама особама са оштећењем вида, као и стицање знања о постојећим средствима и помагалима која се користе у рехабилитацији ових особа.			
Исход предмета Оспособљавање студената за самосталну практичну примену приступне технологије у процесу рехабилитације особа са оштећењем вида.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Универзална приступачност технологије, савремени приступ и стандарди у дизајнирању рачунарске технологије, развој способности неопходних за коришћење приступне технологије, адаптација технологије за особе са оштећењем вида, као и за особе са оштећењем слуха. Брајева тастатура, говор и читачи екрана, Брајев ред, Брајев штампач, скенери, увећавање екрана, затворени телевизијски систем, интернет, мултимедија, интерактивни програми, адаптација рачунара за особе са оштећењем вида. <i>Практична настава</i> Упознавање и практично овладавање приступном технологијом у рехабилитацији особа са оштећењем вида			
Литература 1. Жигић, В; Шестић, М. (2006): "Рачунарска технологија за особе оштећеног вида и оштећеног слуха", Практикум, ЦИДД, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд. ISBN 86-80113-49-2 2. Howard Middleton (2004): "Technology, Learning and Working: Blind and Vision Impaired People's use of Technology, Aid for the Blind Society, Queensland.			
Број часова активне наставе	Предавања: 2	Вежбе: 2	
Методe извођења наставе Предавања, мултимедија, интерактивна настава, активна демонстрација.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	усмени испит	50
практична настава	30		

Назив предмета: РАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА ЗА ДЕЦУ СА ВИЗУЕЛНИМ СМЕТЊАМА			
Наставник: Весна Ј. Вучинић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји вида			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Савладавање садржаја који су у функцији усвајања поступака којима се реализују програмски садржаји и остварују циљеви ране медицинске и педагошке подршке и помоћи деци са оштећењем вида.			
Исход предмета Оспособљавање за пружање индивидуалне помоћи и подршке породици од тренутка дентификације оштећења вида и за подстицање развоја слепе и слабовиде деце и деце са вишеструким сметњама.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефинисање и значај ране интервенција за децу са оштећењем вида. Елементи ране интервенције. Медицински аспекти ране интервенције. Рана идентификација и дијагноза оштећења вида; Критична подручја у развоју слепог детета и проблеми ускраћености. Најважнија подручја ране интервенције. Интеракција међу стручњацима (мултидисциплинарна, интердисциплинарна, трансдисциплинарна). Процена породичних ресурса, методе, компоненте процене. Средства и поступци у развоју визуелне, тактилно-кинестетичке перцепције и аудитивне перцепција компензаторна улога, игре. <i>Практична настава</i> Вежбе су усклађене са програмом предавања, претпостављају директну комуникацију са породицама и децом и креирање индивидуалног плана подршке породици детета са оштећењем вида.			
Литература: 1. Sever, A. (ur.) (2011). <i>Rana intrevencija za djecu sa oštećenjem vida - upute za rad</i> . Zagreb: Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“. 2. Рана интервенција у Европи - Трендови у 17 европских земаља (2005), Задужбина Андрејевић, приредила Андрејевић, Д. ISBN 86-7244-512-0 3. Looking Forward Developments in Early Intervention for children with visual impairment, (2002), Editors: Ineke van Dijk (Sensis), Copy van Gendt (Visio), Marjon Vink (Bartimeus), The Netherlands. ISBN 90-71534-42-1 4. Фильчикова, Л. И., Бернадская, М. Э., Парамей, О. В. (2004). Нарушения зрения у детей раннего возраста. Диагностика и коррекция: Изд-во «Экзамен», ISBN 5-86388-066-1. 5. Brambring, M. (2006). <i>Early Intervention with Infants and Preschoolers who are Blind (BOS-BLIND)</i> , Edition bentheim Würzburg. 6. Вучинић В., Павловић С.: Пuteви унапређења развоја деце оштећеног вида предшколског узраста, Београдска дефектолошка школа 1/2007. ДДС и ФАСПЕР. ISSN 0354-8795 (99-115) 7. Вучинић, В. Ешкировић, Б: Рана интервенција – први корак на путу ка инклузији особа са оштећењем вида, I научни скуп Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, Нове тенденције у специјалној едукацији и рехабилитацији, Београд, 2007. ISBN 978-86-80113-67-8 (741-757)			
Број часова активне наставе		Предавања: 2	Вежбе: 2
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испит	50
практична настава	15		
семинари	20		

Назив предмета: МЕТОДИКА РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ СА ДЕЦОМ ОШТЕЋЕНОГ ВИДА			
Наставник: Бранка М. Ешкировић, Александра Б. Грбовић			
Статус предмета: Изборни заједнички предмет више модула – Сметње и поремећаји вида, Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Стицање дипломских академских знања за разредну наставу са децом оштећеног вида по редовном нередукваном или делимично адаптираном наставном плану и програму уз имплементацију корективно-педагошког рада.			
Исход предмета			
1) Припрема мастер стручњака за специфични методички приступ разредној настави са децом оштећеног вида; 2) Прилагођавање диференцираног наставног рада са децом оштећеног вида раду одељења у целини у редовним школама и школама за децу са оштећењем вида.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Опште одредбе. Општа места методичког приступа у разредној настави са децом оштећеног вида. Имплементација програма и метода едукације и рехабилитације деце оштећеног вида у разредној настави. Настава српског језика са децом оштећеног вида. Настава математике са децом оштећеног вида. Методика наставе природе и друштва са децом оштећеног вида - опште одредбе, путеви сазнања, субјективни и објективни услови, наставни садржаји, вештине поучавања. Методика наставе ликовне и музичке културе са децом оштећеног вида - опште одредбе, наставни садржаји, субјективни и објективни чиниоци ликовног и музичког изражавања, програмирани развој опажања, препознавање и неговање стваралаштва. Методика наставе физичког васпитања са децом оштећеног вида - програми и методе, организација редовног наставног часа, корективне и здравствене гимнастике.			
<i>Практична настава</i>			
Вежбе, хоспитовање наставним и ваннаставним активностима у разредној настави са децом оштећеног вида, припреме за наставни час и интервентни корективно-педагошки рад у разредној настави са децом оштећеног вида и други облици практичног рада.			
Литература:			
1. Лекић, Ђ. (Ур.) (1991): Методика разредне наставе, Нова просвета, Београд, стр. 93-144, 164-180, 283-306, 355-450, 457-474.			
2. Ешкировић, Б., Грбовић, А.(2010): Планирање положаја у настави српског језика деце са оштећењем вида. У Ковачевић, Ј., Вучинић, В. (ед): „ Сметње и поремећаји: феноменологија, превенција и третман“ – део I, Универзитет у Београду Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, стр. 185 – 198, ISBN 978-86-80113-98-2.			
3. Ешкировић, Б.(2002): Визуелна ефикасност слабовиде деце у настави, СД Публик, ISBN 86-84019-02-4, Београд.			
4. Bishop, V.E. (2004): Teaching Visually Impaired Children, Charles C Tomas Publisher, Springfield, Illinois, pp. 49-61, 81 – 112, 152 -164.			
5. Солнцева, Л.И., Денискина, В.З. (2004): Психологија воспитания детей с нарушением зрения; Институт корекционной педагогики, стр.156-210, Москва.			
Број часова активне наставе	Предавања: 2	Вежбе: 2	
Методe извођења наставе			
иновативна вербално-текстуална и демонстративно-илустративна, самостални практични рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	15		
семинари	25		

Назив предмета: ОРТОПТИКА			
Наставник: Бранко Ж. Станков, Зорица М. Савковић, Мирослав Р. Стаменковић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји вида			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Усвајање знања из савремене ортоптике и њеног места у третману офталмолошких пацијената.			
Исход предмета Овладавање техникама савременог ортоптичког третмана у офталмологији.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Историјат и место ортоптике у третману офталмолошких пацијената. Савремена ортоптика. Анатомија и физиологија видног система. Неуроанатомија. Фармакологија. Физиолошка и видна оптика. Дијагностичке процедуре. Окуломоторне болести и њихов третман. Окуларне манифестације системских болести. Савремени третман болести ока. Основи технологије и технике у офталмологији. Слабовидост. Скрининг амблиопије. Ортоптичка истраживања. <i>Практична настава</i> Технике савременог третмана инсуфицијенције конвергенције и акомодације. Третман симптоматских хетерофорија. Антисупресиони тренинг. Скрининг амблиопије у пракси.			
Литература 1. Matta, Noelle S.; Silbert, David I.(2012): Vision Screening Across the World. American Orthoptic Journal. Jan2012, Vol. 62 Issue 1, p87-89. 3p. 2. Morale, Sarah E.; Hughbanks-Wheaton, Dianna K.; Cheng, Christina; Subramanian, Vidhya; O'Connor, Anna R.; Birch, Eileen E.(2012): Visual Acuity Assessment of Children with Special Needs. American Orthoptic Journal. Jan2012, Vol. 62 Issue 1, p90-98. 9p. 3. McIntyre A. et al. (1999): Spasm of The Near Reflex: Analysis of the Clinical Characteristics. <i>Trans.25th ESA Meeting 1999</i> Ed. Micheline Spiritus. P55-60. 4. Beardsell R et al.(1990): Outcome of Occlusion Treatment for Amblyopia. <i>J Pediatr Ophthalmol Strabismus</i> 1999: 36: 19-24. 5. Cornell E. (1999): The Effect of Orthoptic Treatment on the Proximal Component of the Near reflex. <i>Trans. IXth IOC, 1999</i> Ed. Cynthia Pritchard, Marli Kohler, Dagmar Verlohr, p 123-6. 6. Fujita J., Aoki S. et al.(2000): Orthoptists in Low Vision Clinic <i>J.O.J.</i> 2000. 28: 239-243. 7. Tanabe T., Kangi H. et al.(1997): Near Vision Optical Aids for Low Vision Patients <i>J.O.J</i> 1997: 25: 119-26.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, семинари, консултације, пракса, презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
колоквијуми	15		
семинари	15		

Назив предмета: ФУНКЦИОНАЛНА ПРОЦЕНА ВИЗУЕЛНИХ СПОСОБНОСТИ			
Наставник : Бранко Ж. Станков, Зорица М. Савковић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји вида			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Усвајање знања из функционална дијагностике монокуларног и бинокуларног вида, као и процене животне и радне видне способности			
Исход предмета Овладавање знањима и техникама из функционалне дијагностике монокуларног и бинокуларног вида и процене животне и радне видне способности			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Функционална дијагностика и рехабилитација монокуларног и бинокуларног вида - циљеви и задаци, повезаност са другим наукама; дефинисање основних појмова и предмет изучавања; развој монокуларних видних функција: централна видна оштрина, колорни вид, видно поље и адаптација.; развој бинокуларних видних функција, симултана перцепција, фузија и стереоскопија; значај детекције и раног откривања поремећаја видних функција и правовремена примена адекватне терапије. Процена животне и радне видне способности. <i>Практична настава:</i> Тестови за процену стања и квалитета монокуларних и бинокуларних видних функција. Програм лечења и рехабилитације монокуларних и бинокуларних видних функција кроз историју до данашњег дана. Могућности савремене терапије, могуће рехабилитације и оспособљености хендикепца за живот у нормалним условима Процена животне и радне видне способности.			
Литература 1. Благојевић М. и сарадници (1997): <i>Офталмологија</i> , Медицинска књига, Београд, ISBN 86-493-0014-6 2. Кански Ђ.(2004): <i>Клиничка офталмологија</i> , Дата статус, Београд, ISBN 86-7478-005-9			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, семинари, консултације, пракса, power-point презентација			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
колоквијуми	15		
семинари	15		

Назив предмета: ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ СЛЕПЕ И СЛАБОВИДЕ ДЕЦЕ			
Наставник: Бранка Ђ. Јаблан, Драгана В. Станимировић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји вида			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета: СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О МОДЕЛИМА ПОДРШКЕ ЗА УКЉУЧИВАЊА ДЕЦЕ СА ОШТЕЋЕЊЕМ ВИДА У РЕДОВНУ ШКОЛУ И СОЦИЈАЛНУ СРЕДИНУ.			
Исход предмета: На крају курса студенти ће стећи знања о моделима подршке у инклузивном образовању и приступима за укључивање деце са оштећењем вида у социјалну средину.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Студентима ће бити представљени садржаји о креирању услова за развој деце са оштећењем вида који ће омогућити њихово укључивање у школску средину и социјалну заједницу. Предвиђено је да се изучавају следећи садржји: Инклузивни покрет, Квебешка декларација, Међународна класификација функционисања, онеспособљења и здравља, Претпоставке за успешну инклузију, Истраживања о процесу васпитно-образовне инклузије, Ставови наставника, васпитача, родитеља, дефектолога према инклузији деце са оштећењем вида, Подршка инклузивном образовању, Индекс инклузивности. <i>Практична настава</i> Практична настава се изводи у виду вежби и интерактивних метода учења			
Литература 1. Mackenzie, S. (2007). A review of recent developments in the role of the SENCo in the UK, <i>British Journal of Special Education</i> , 34(4), 212-218. 2. Fougeyrollas, P., Cloutier, R., Bergeron, H., Côté, J. (1999). Kvebeska deklaracija. 3. Међународна класификација функционисања, онеспособљења и здравља (МКФ) (2001). 4. Јаблан, Б., Станимиров, К., Грбовић, А. (2009). Реалност и перспектива инклузивног образовања деце са оштећењем вида у нашој средини, <i>Педагогија</i> , год. LXIV, бр. 4, 568-578. ИССН 0031-3807. 5. Ђевић, Р. (2009). Спремност наставника основне школе да прихвате ученике са тешкоћама у развоју. <i>Зборник Института за педагошка истраживања</i> , 41(2), 367-382. 6. Takala, M., Pirttimaa, R., Törmänen, M. (2009). Inclusive special education: the role of special education teachers in Finland. <i>British Journal of Special Education</i> , 36(3), 163-172. 7. Booth, T., Ainscow, M. (2010). <i>Priručnik za inkluzivni razvoj škole. Upotreba Indeksa za inkluziju</i> . Beograd: Save the children i Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja. 8. Јаблан, Б., Јолић, З., Грбовић, А. (2011). Утицај искуства и обучености наставника на њихове ставове према образовању деце са оштећењем вида у средњим школама, <i>Зборник Института за педагошка истраживања</i> , (43)1, 122-138. ИССН 0579-6431. 9. Hehir T., Katzman, L. (2012). <i>Effective Inclusive Schools</i> . San Francisco: Jossey-Bass. 10. Мацура-Миловановић, С., Гера, И., Ковачевић, М. (2011). Припрема будућих учитеља за инклузивно образовање у Србији: тренутно стање и потребе. <i>Зборник Института за педагошка истраживања</i> , 43(2), 208-222. 11. Вујачић, М., Ђевић, Р. (2013). Инклузивно образовање: појмовно одређење, принципи и карактеристике, <i>Теме – часопис за друштвене науке</i> , XXXVII, 2, 753-768.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методе извођења наставе Настава се изводи у виду предавања и интерактивних метода учења.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	20		
семинари	20		

Назив предмета: ЗАВРШНИ РАД			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Сметње и поремећаји вида			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: положени сви испити			
Циљ предмета			
Оспособљавање студената за самосталан истраживачки и теоријски рад, у циљу решавања научно-стручних проблема из области дефектологије, односно едукације и рехабилитације деце и одраслих са оштећењем вида.			
Исход предмета			
Оспособљеност студента да самостално планира и обавља истраживања у области процене потреба деце са оштећењем вида; евалуације примењених образовних, корекционих и рехабилитационих програма и срединских варијабли релевантних за област специјалне едукације и рехабилитације. Очекује се да ће студент коришћењем метода научно истраживачког рада специфичних за поље друштвено-хуманистичких наука критички анализирати добијене податке и доћи до одређених закључака. Током израде завршног рада студент стиче вештине и способности прикупљања научне и стручне, домаће и стране релевантне литературе, конципирања и формулисања проблема истраживања, планирања и извођења истраживања, обраде и научне интерпретације података, извођења закључака, писања и саопштавања добијених резултата.			
Садржај предмета			
Завршни рад представља самосталан истраживачки рад студента на обради одабране теме из области специјалне едукације и рехабилитације особа са оштећењем вида. Завршни рад треба да садржи све елементе научног рада:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Проблем истраживања; 2. Тему истраживања непосредно повезану са садржајима предмета на студијском програму; 3. Нацрт идејног пројекта; 4. Практични део истраживања и прикупљање података; 5. Статистичку обраду и интерпретацију резултата истраживања уз компарацију са резултатима истраживања других аутора; 6. Уобличавање завршног рада у писаној форми, израда експозеа и усмена одбрана завршног рада. 			
Завршни рад се предаје у форми која садржи следећа поглавља: Увод; Теоријски део; Емпиријски део у коме су наведени проблеми, циљеви, хипотезе, методе и инструменти прикупљања података и истраживачки протокол; Резултати истраживања са дискусијом; Закључак и Литература. Саставни део завршног рада су и прилози.			
Литература			
Број часова активне наставе	Теоријска настава:	Практична настава:	
Методе извођења наставе			
Студент и наставник (ментор) се договарају око теме рада, након чега ментор одобрава тему. Током вршења истраживања и израде рада, ментор даје сугестије студенту и указује на недостатке. Након отклањања евентуалних примедби, студент завршава рад и доставља га ментору. Следи одређивање Комисије за одбрану рада и утврђује се термин за јавну одбрану. Завршни рад може бити написан на Брајевом писму, може се бранити и знаковним језиком уз интерпретацију овлашћеног преводиоца.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
		писани завршни рад	70
		усмена одбрана завршног рада	30

Назив предмета: АУДИОЛОГИЈА			
Наставник: Боривој Б. Бабић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји слуха			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Циљ је да студенти добију ширу перспективу у сагледавању проблема, са биолошко-медицинског аспекта, чула слуха које је најважније чуло за комуникацију и чула за равнотежу које је најстарије чуло. У свом каснијем стручном раду ово знање ће бити неопходно за квалитетно обављање посла са одговарајућим разумевањем које обезбеђује шири медицински прилаз. Такође, топографска дијагностика нервуса фациалиса је део обуке јер спада у делокруг рада клиничке аудиологије. Циљ је и да се студенти упознају са медицинским аспектима болести уха и њиховим начинима лечења. Приступ је шири и темелјнији од основних академских студија.			
Исход предмета			
Исход је да студенти буду у стању да схвате ширу медицинску перспективу функционисања, испитивања и дијагностиковања болести чула слуха, чула за равнотежу и нервуса фациалиса. Приступ је шири и темелјнији од основних академских студија.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1) Акустика. 2) Морфологија и физиологија спољашњег и средњег уха. 3) Морфологија и физиологија чула слуха у унутрашњем уху и централни слушни путеви. 4) Морфологија и физиологија чула за равнотежу. 5) Методе испитивања слуха. 6) Диференцијална дијагноза оштећења слуха. 7) Методе испитивања чула за равнотежу. 8) Болести спољашњег уха и утицај на слух. 9) Обољења унутрашњег уха. 10) Филогенетски и онтогенетски развој уха. 11) Аудиолошка дијагностика конгениталних малформација уха. 12) Технолошке могућности за побољшање слуха. 13) Нервус фациалис. 14) Термини за надокнаду или додатно предавање.			
<i>Практична настава</i>			
Практично приказивање извођења дијагностичких метода.			
Литература			
1. Боривој Бабић: Уџбеник „Аудиологија и вестибулологија“ за студенте сурдологије и логопедије, Центар за издавачку делатност Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, Универзитет у Београду, ИСБН – 978-86-80113-64-7, цобисс.ср-ид 145597964, страна 246, Београд, 2007.			
2. Симоновић Миодраг: Аудиологија I, Савремена администрација, Београд, 1977.			
3. Боривој Бабић: Испитивање функције свих делова чула за равнотежу након изненадних оштећења, докторска дис. Медицински факултет, Београд, 2001.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања уз примену савремених техничких средстава, самостално држање једног часа			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	усмени испит	50
практична настава	30		

Назив предмета: РЕХАБИЛИТАЦИЈА ГЛУВЕ И НАГЛУВЕ ДЕЦЕ НА РАНОМ УЗРАСТУ			
Наставник: Светлана С. Славнић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји слуха			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема услова			
Циљ предмета је да се студенти упознају и разумеју процес ре/хабилитације глуве и наглуве деце на раном узрасту, као и самостално креирање индивидуалних ре/хабилитационих програма			
Исход предмета је да се студенти оспособе да у будућем раду самостално организују и реализују ре/хабилитацију слушања и говора деце на раном узрасту			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефинисање теоријског концепта рехабилитације-хабилитације глуве и наглуве деце на раном узрасту, принципи, фазе и модели ре/хабилитације, дијагностика деце на раном узрасту, модели амплификације, развој вербалне и невербалне комуникације, развој супрасегментних структура, артикулације, разумевања говора и активног речника. Улога породице у преоцесу ре/хабилитације и саветодавни рад са родитељима. Стимулисање психомоторног развоја глуве и наглуве деце на раном узрасту <i>Практична настава</i> Овладавање техникама аудиометрије на раном узрасту, фитинговање и адаптација на слушне апарате и кохлеарне импланте, укључивање у процес рехабилитације, самостално извођење вежби			
Литература 1. Славнић, С. (1996): <i>Формирање говора код мале глуве деце</i> , Дефектолошки факултет, Београд; 2. Остојић, С., Славнић, С. (2006): <i>Рана рехабилитација деце оштећеног слуха, Специјална едукација и рехабилитација</i> , Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију-ЦИДД, Београд, 1-2, 119-125; 3. Остојић, С. Славнић, С., Ђоковић, С. (2007): <i>Модели рехабилитације слуха, Нове тенденције у специјалној едукацији и рехабилитацији</i> , Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију-ЦИДД, Београд, 455-467			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методе извођења наставе Предавања, вежбе, интерактивна настава, практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	усмени испит	50
практична настава	30		

Назив предмета: КУЛТУРА ГЛУВИХ			
Наставник: Марина Н. Радић-Шестић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји слуха			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема услова			
Циљ предмета је да студенте мастер студија упозна са културом глувих, светском и нашом историјом заједнице глувих, вредностима и обичајима глувих, проблемима, са њиховим хумором, креативношћу, уметничким изражавањем (позориште, пантомима, сликарство, поезија итд.).			
Исход предмета Савладавањем наставног програма студенти мастер студија остварују контакт са културом глувих кроз теоријска и практична искуства која им омогућавају да боље упознају заједницу глувих и унапреде васпитно-образовни рад.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефиниција културе; Компоненте културе; Културна промена; Културна истраживања; Културолошки модел глувоће; Заједнице глувих код нас и у свету; Светска историја заједнице глувих; Историја заједнице глувих на нашим просторима; Вредности и обичаји у заједници глувих; Удружења и организације глувих код нас и у свету; Комуникациони модели; Култура глувих, језик, знаковни језик; Уметност глувих; Слободно време; Рекреација; Спорт; Познате личности у историји глувих; Савремена технологија и комуникација глувих; Баријере глувих у комуникацији и социјалној интеграцији; Европски програм културе глувих. <i>Практична настава</i> Упознавање заједнице глувих; Посета удружења, организације глувих, породице, васпитно- образовних институција. Развијање комуникације са глувима, и упознавање са културним специфичностима.			
Литература 1. Parasnis,I. (1996): Cultural and Language Diversity and the Deaf Experience, Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom, p.68-89 2. Schirmer, B. (2001): Psychological, Social, and Educational Dimensions of Deafness, Allyn and Bacon. Boston, Massachusetts, p. 5-89 3. Haggerty, L.R.D. (2006): Building bridges between deaf and hearing cultures through performance arts, Antioch University p. 3-115 4. Ladd, P. (2003). Understanding Deaf Culture. In Search of Deafhood. Toronto: Multilingual Matters, p. 37-92 ISBN: 1853595454			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, интерактивна настава, практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	20		
семинар	20		

Врста и ниво студија: Мастер академске студије			
Назив предмета: ПРИМЕЊЕНА СУРДОЛОГИЈА			
Наставник: Сања Б. Остојић			
Статус предмета: Изборни заједнички предмет више модула – Сметње и поремећаји слуха, Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Циљ наставе овог предмета је да студенте оспособи да повезују и примењују стручна знања из области уредне и патолошке функције слуха, развојних карактеристика глувих и наглувих особа, детекције, процене, амплификације и третмана етиолошки различитих поремећаја функције чула слуха.			
Исход предмета Савладавањем наставног програма студент се оспособљава да примени и повезује стручна знања из области сурдологије, упознат са практичним достигнућима у области сурдологије, способан за примену европских стандарда у области сурдологије.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Терминолошка разграничења у области примењене сурдологије; класификовање глувих и наглувих у односу на класификацију оштећења слуха СЗО; ААА; класификацију према педагошким, психолошким и едукативним критеријумима (према Mawson, Majlbast, Lewine); степен хендикепа према Fowler-у; превенција глувоће и наглувости; примена субјективних и објективних метода и техника за процену функције слуха; примена скала за процену говорно-језичких способности глувих и наглувих; процена адаптације на апарат; сурдолошка селекција за кохлеарну имплантацију. <i>Практична настава</i> Рад на одељењима за ре/хабилитацију слуха и говора која имају мултидисциплинарни приступ у дијагностици стања слуха и диференцијалној дијагностици оштећења слуха деце и одраслих особа; активно учешће у свим сегментима клиничког сурдолошког рада.			
Литература 1. Остојић, С.(2003): Основни принципи аудитивног тренинга, Говор и језик, ИЕФПГ, зборник радова, Београд 2003, 484-491, ISBN 86-81879-06-5 2. Остојић, С., Ђоковић, С., Славнић, С. (2007): Модели рехабилитације слуха, Нове тенденције у специјалној едукацији и рехабилитацији, I научни скуп ФАСПЕР, Зборник радова, Београд, 455-467, ISBN 978-86-80113-67-8 3. Остојић, С., Ђоковић, С., Микић, Б. (2007):Кохлеарна имплантација-преглед истраживања ЕАРС батеријом тестова, чланак, Специјална едукација и рехабилитација 3-4, ФАСПЕР, Издавачки центар, Београд, 61-73, ISSN 1452-7367 4. Остојић, С., Мирић, Д., Микић, Б. (2005): Рехабилитација слуха и говора после КИ, Говор и језик-Фундаментални и примењени аспекти језика и говора, зборник радова, ИЕФПГ, Београд, 221-223, ISBN 86-81879-06-5 5. Maltby, M.T. (2002). Principles of Hearing Aid Audiology, Hearing aids and their performance, Selection and fitting, ISBN: 1 86156 257 8, str. 154-185			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, интерактивна настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	20		
колоквијум	15		
семинар	5		

Назив предмета: АУДИТИВНА ПЕРЦЕПЦИЈА И ГОВОРНА ПРОДУКЦИЈА КОД ГЛУВИХ И НАГЛУВИХ ОСОБА			
Наставник: Сања Т. Ђоковић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји слуха			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Општи циљ овог предмета је упознавање студената са фундаменталним истраживањима и знањима у области аудитивне перцепције и говорне продукције. Циљ је да студенти савладају неурокогнитивне основе перцепције и продукције говора што представља научну основу за самосталније учење у области сметњи и поремећаја слуха.			
Исход предмета Предмет развија компетенције, знања и вештине потребне за самосталано читање и разумевање стручне и научне литературе не само из области дефектологије, већ и из аудиологије, психологије, неуропсихологије. Такође овај предмет помаже студентима да боље разумеју и савладају знања о утицају поремећаја слуха на промене које се дешавају на биолошком нивоу ЦНС-а али пормене које се дешавају и на когнитивном нивоу. Они ће бити способни да повезују и примењују знања стечена из различитих научних дисциплина које се баве феноменом слуха и слушања.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> обухвата детаљан приказ анатоомо-морфолошких нивоа ЦНС-а који учествују у аудитивној перцепцији и говорној продукцији. После савладавања овог дела студентима ће се објаснити сви битни елементи функционалне повезаности између биолошке основе и психолошке појаве везане за слух и говор. Биће представљени радови и истраживања која доказују и објашњавају утицај поремећаја слуха на биолошку основу ЦНС. Објасниће се неуропластицитет мозга и корист ове појаве у рехабилитацији слуха. Објасниће се феномен реорганизације аудитивног мозга и како тај феномен треба искористити у процесу рехабилитације. Студентима ће се приказати и објаснити утицај различитих модалитета амплификације на реорганизацију аудитивног мозга. <i>Практична настава</i> подразумева лабораторијска вежбања испитивања ширине слушног поља, парага бола, прага комфорности у слушању и свих оних тестова који неприпадају основном протоколу за испитивање слуха. Студенти ће такође у лабораторијским условима симулирати ситуације отежаног слушања и учествовати како би после анализирали личне доживљаје у тим тренутцима. Учествова ће у осмишљавању кратких пригодних експеримената са циљем испитивања слуха, слушне, пажње, слушне меморије и сл. Проналажење и анализа стручно-научних радова који се баве сметњама и поремећајима слуха и коришћење стеченог знања у обликовању рехабилитационих програма. Упознавање за различитим савременим технологијама које се користе у испитивању сметњи и поремећаја слуха.			
Литература: 1. Douglas B. Webster, (1999). Neuroscience of communication, Singular, San Diego ISBN 1-5659-3985-9 (поглавља од 191 до 367)			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања и практично вежбање у лабораторији и у пракси, групне дискусије и анализе, семинарски, колоквијуми, анализа видео записа, писање есеја.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
колоквијум	20		
семинар	10		

Назив предмета: ПРИСТУПИ У ОБРАЗОВАЊУ ГЛУВИХ И НАГЛУВИХ			
Наставник: Јасмина М. Ковачевић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји слуха			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Циљ предмета је овладавање теоријским концепцијама и приступима образовању глуве и наглуве деце и омладине.			
Исход предмета Развијен активан, истраживачки приступ према иновацијским приступима стратегијама и концепцијама образовања глуве и наглуве деце и омладине; усвајање методологије примене иновацијских приступа и стратегија у образовању глуве и наглуве деце; подстицање развоја истраживачког односа према теорији и пракси образовања глувих и наглувих; примена савремених модела у организацији и реализацији образовно-васпитног процеса.			
Садржај предмета <i>Торијска настава</i> Интердисциплинарна заснованост образовања глуве и наглуве деце и омладине. Савремене теорије и концепције образовања глувих и наглувих. Приступ у образовању глувих и наглувих и иновацијски модели организације образовно-васпитног процеса. Таксономија циљева образовања и курикуларно планирање садржаја и активности у односу на савремене приступе и моделе у образовање глувих и наглувих. Праћење и контрола образовног рада и савремене тенденције у евалуацији образовних активности. <i>Практична настава</i> Студијски истраживачки рад			
Литература: 1. Ковачевић, Ј., Радић-Шестић, М. (2014). <i>Приступ у образовању глувих и наглувих</i> . Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-6203-048-1 2. Ковачевић, Ј. (2003). <i>Дидактички системи у школовању глувих</i> . Београд: Друштво дефектолога Југославије. (стр. 45-65). ISBN 86-84765-01-X 3. Ковачевић, Ј. (2008). <i>Индивидуализација наставе глуве и наглуве деце</i> . Београд: Друштво дефектолога Србије. (стр. 5-111). ISBN 978-86-84765-24-8 4. Јохнсен, Б. и сарадници (2007). <i>Разред у правцу инклузије</i> . Универзитет Осло, Педагошка академија. (стр.5-85). ISBN 978-9958-590-53-5			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, групна дискусија, израда индивидуалних радова, семинарски рад, прикази прочитане литературе, презентације на часу.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испит	30
колоквијум	30		
семинар	10		

Назив предмета: ГОВОРНО-ЈЕЗИЧКЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ КОД ГЛУВИХ И НАГЛУВИХ			
Наставник: Надежда Д. Димић			
Статус предмета: Изборни заједнички предмет више модула – Сметње и поремећаји слуха, Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Студенти стичу знања из области говорно-језичких специфичности глувих и наглувих, посебно сазнања о њиховим говорно – језичким дефицитима, као и сазнања о могућностима планирања начина отклањања ових поремећаја.			
Исход предмета Од студената се очекује да ће моћи да утврде врсту и ниво говорно-језичких дефицита; да у сарадњи са другим члановима мултидисциплинарног тима креира индивидуалне програме говорно-језичког третмана, да евалуира ефекте примене наведених програма.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Артикулациони дефицити код деце на предшколском, основношколском, средњошколском узрасту. Артикулација деце која чују и глуве и наглуве. Грешке у читању говора са уста и лица саговорника. Лексички дефицити код глувих и наглувих. Лексичко-стилски дефицити код глувих и наглувих. Отворена и затворена класа речи у језику глувих и наглувих. Релативни активни – говорни и релативни – пасивни, знаковни, речник глувих и наглувих. Стилски израз глувих и наглувих.			
<i>Практична настава</i>			
Процена говорно – језичких потенцијала глувих и наглувих. Утврђивање нивоа потребе за говорно - језичком подршком и креирање индивидуалних програма за пружање подршке. Материјал за тестирање.			
Литература			
1. Димић, Д. Н. (2003): Говорно – језички дефицити код глуве и наглуве деце, ДДСЦГ, Београд, 9-31, 49-159, 184-198, ISBN 86-84765-02-8			
2. Димић, Д.Н. (2004): Проблеми у језичком изразу код глуве и наглуве деце, ДДСЦГ, Београд, 183-216, ISBN 86-84765-03-06			
3. Димић, Д., Димић, Д.Н.(2003): Функција читања говора са усана, ДДСЦГ, Београд, 187-214 ISBN 86-84765-00-1			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе			
предавања, вежбе, интерактивна настава, консултације, интернет, демонстрација, мултимедији			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	50
практична настава	5		
колоквијум	20		
семинар	20		

Назив предмета: ПРОЦЕНА КВАЛИТЕТА СОЦИЈАЛНЕ ПАРТИЦИПАЦИЈЕ КОД ГЛУВИХ И НАГЛУВИХ			
Наставник: Јасмина Б. Карић, Весна С. Радовановић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сметње и поремећаји слуха			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студенти упознају и стекну знања о теоријским приступима, концепцијама и моделима партиципације глувих и наглувих особа. Развијање и јачање свести, као и ширење позитивних ставова за једнако учешће глувих и наглувих особа у свим сферама живота и рада.			
Исход предмета			
Студенти треба да овладају потребним знањима и вештинама за самостално извођење стручног и научног рада у дефинисању индивидуалних програма партиципације. Студенти треба да се оспособе за израду, примену и евалуацију индивидуално усмерених програма подршке.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Појам социјалне партиципације, теоријски и законски оквири социјалне партиципације, поступци и мере спречавања дискриминације особа са инвалидитетом, ставови Европске Уније према особама са инвалидитетом, могуће последице оштећења слуха на квалитет живота и рада глувих и наглувих особа, процена резултата образовања и запошљавања глувих и наглувих особа, разматрање филозофије инклузије, појам инклузивне рехабилитације, разматрање филозофије инклузије, критички осврт на медицински и социјални модел у рехабилитацији и принцип нормализације у циљу квалитетније социјалне партиципације глувих и наглувих.			
<i>Практична настава</i>			
Упознавање са радом стручних служби подршке глувим и наглувим особама у свету, разматрање услова и могућности развоја сервисних центара за пружање услуга глувим и наглувим особама, на локалном нивоу и шире. Упознавање са различитим моделима социјалне партиципације, укључивање стручњака различитих профила, породице, тимски рад у креирању, спровођењу и вредновању програма подршке.			
Литература			
1. Карић, Ј. (2003): Родитељ као партнер у будућем систему образовања, <i>Београдска дефектолошка школа, Београд</i> , Друштво дефектолога Србије и Црне Горе, бр. 1- 2, стр. 215- 219. ISBN			
2. Карић, Ј. (2004): Ставови према укључивању деце са посебним потребама у редован систем образовања, <i>Настава и васпитање</i> , 1, стр. 142-147, Београд. ISBN			
3. Карић, Ј., Јовчић, Ј. (2007): Партнерски однос родитељ-дете-локална заједница, I научни скуп Универзитета у Београду, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију- Нове тенденције у специјалној едукацији и рехабилитацији, Зборник радова, стр. 569-573. ISBN			
4. Luckner, J.L. (2002). <i>Facilitating the transition of students who are deaf or hard of hearing</i> . Austin, TX: PRO-Ed, pg. 79			
5. Mason, M., Rieser, R. (1990): The Medical Model and The Social Model of Disability. U: Rieser, R., Mason, M. (Ed.): <i>Disability Equality in The Classroom: A Human Rights Issue</i> . London: ILEA (Inner London Education Authority).			
6. Mišić, D. (1995): Inkluzija – korak dalje od integracije djece s teškoćama u razvoju, <i>Psiha</i> , 4, 28-31.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, интерактивна настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
колоквијум	20		
семинар	10		

Назив предмета: ЗАВРШНИ РАД			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Сметње и поремећаји слуха			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: положени сви испити			
Циљ предмета Оспособљавање за научни рад у области сметњи и поремећаја слуха			
Исход предмета Студенти ће стећи знања и вештине који су потребни за: прикупљање и интеграцију доступних информација; формулисање научно и друштвено значајних проблема; конципирање, планирање и реализацију истраживања; анализу и интерпретацију резултата истраживања; извођење закључака и импликација истраживања за теорију и праксу; презентовање научног рада из области сметњи и поремећаја слуха.			
Садржај предмета Завршни рад је самосталан теоријско-истраживачки рад студента из области сметњи и поремећаја слуха. Студент бира ментора из реда наставника који изводе наставу на модулу студијског програма. У договору са ментором, студент бира тему из ужих научних области студијског програма и припрема пројекат истраживања у оквиру студијског истраживачког рада. Завршни рад се израђује у писаној форми и садржи следеће делове: уводни теоријски део, предмет истраживања, циљеви и задаци истраживања, хипотезе истраживања, метод рада, резултати истраживања, дискусија, закључак и литература. Завршни рад се јавно брани.			
Литература			
Број часова активне наставе:	Теоријска настава:	Практична настава:	
Методe извођења наставе Консултације (менторска настава) и самосталан истраживачки рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
		писани завршни рад	70
		одбрана завршног рада	30

Назив предмета: ПРОГРАМИ ЕДУКАЦИЈЕ И ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА ОСОБА СА МОТОРИЧКИМ ПОРЕМЕЋАЈИМА			
Наставник: Горан М. Недовић, Данијела Д. Илић-Стошовић, Гордана Р. Одовић			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Моторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Стицање знања и практичних вештина у области програмирања едукације и професионалног оспособљавања особа са моторичким поремећајима.			
Исход предмета Стицање професионалне компетенције за самостално креирање и реализацију програма едукације и професионалног оспособљавања особа са моторичким поремећајима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Концепт курикулума. Курикулумске теорије. Наставни програм као фактор оптерећености ученика. Основе израде наставних планова и програма. Основи израде прилагођених програма за ученике са моторичким поремећајима. Израда стандарда постигнућа у наставним програмима. Тимски приступ у изради стандарда постигнућа наставних програма. Таксономија циљева учења. Методе подучавања и величина групе. Структура програма едукације и професионалног оспособљавања особа са моторичким поремећајима. Инклузивно школовање у на средњешколском нивоу. Индивидуално транзиционо планирање. <i>Практична настава</i> Испитивање образовних и васпитних потреба. Избор и организација програмских садржаја. Планирање наставне јединице. Групно подучавање. Индивидуализовано подучавање. Вредновање курикулумских података. Анализа наставног програма. Анализа уџбеника. Ставови учтеља, ученика и родитеља. Прилагођавање програма ученицима са моторичким поремећајима. Израда ИОП. Модели вредновања у функцији истраживања. Анализа инклузивног школовања у средњим школама. Израда индивидуалног транзиционог плана.			
Литература 1. Bateman B.D. and Herr C.M. (2006): Writing Measurable IEP Goals and Objectives, Second Edition, Attainment Company, Inc, Verona, Wisconsin, USA; 2. Хрњица С. и сар. (2004): Школа по мери детета, Институт за психологију Филозофског факултета, Београд; 3. Сузић С. (1995): Особине наставника и однос ученика према настави, Народна и универзитетска библиотека «Петар Кочић», Бања Лука; 4. Сузић Н. (1998) Како мотивисати ученике Завод за уџбенике и наставна средства Републике Српске, Српско Сарајево; 5. Илић-Стошовић Д., Николић С. (2007): Методологија израде индивидуалних образовних програма за ученике са церебралном парализом, Београдска дефектолошка школа, стр.173-186; 6. Илић-Стошовић Д., Николић С., Недовић Г. (2008): Измене у наставним програмима – од процене до реализације, У сусрет инклузији-дилеме у теорији и пракси, стр.551-563, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд; 7. Илић-Стошовић, Д. (2013). Ко-поучавање (Co-teaching) у инклузивној настави. У С.Николић, Д. Илић-Стошовић, М.Стошљевић (Ур.) Стручни сарадник у инклузивном образовању (стр. 155 – 188), Друштво дефектолога Србије, Београд; 8. Недовић Г., Рапаић Д., Одовић Г. (2006): Процена оптерећености ученика оболелих од церебралне парализе, Образовни рефлекси. Биро за унапређивање образовања Скопље. вол. 2., стр. 45-56.; 9. Рапаић Д., Славнић С., Недовић Г., Вељић Ч. (2004): Европски модели образовања ученика са ометеношћу, Београдска дефектолошка школа, Београд, бр. 1. стр. 177-194; 10. Одовић, Г. (2013). Инклузивно образовање ученика са моторичким поремећајима у средњим школама. У С.Николић, Д. Илић-Стошовић, М.Стошљевић (Ур.) Стручни сарадник у инклузивном образовању (стр. 155 – 188), Друштво дефектолога Србије, Београд			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Наставе ће се реализовати као фронтална, интерактивна, индивидуална, раду у паровима, рад у мањим групама, израда студентских пројеката. Наставни садржаји се приказују путем Power- Point презентације, као и видео презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	15		
израда студентских пројеката	25		

Назив предмета: ПРОГРАМИ ПРОЦЕНЕ И РАНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ			
Наставник: Снежана Ј. Николић, Вера И. Иланковић, Миодраг Ј. Стошљевић			
Статус предмета: Изборни заједнички предмет више модула – Моторичке сметње и поремећаји, Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ:6			
Услов: Нема услова			
Циљ предмета Упознавање са методама превенције, дијагностике и ране интервенције у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
Исход предмета Овладавање методама превенције, дијагностике и ране интервенције у специјалној едукацији и рехабилитацији.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Методе и подручја превенције у специјалној едукацији и рехабилитацији. Методе дијагностике особа са моторичким поремећајима у специјалној едукацији и рехабилитацији. Минхенска функционална развојна дијагностика. Концепт и циљеви ране интервенције. Имплементација нових модела третмана. Развој и усавршавање метода евалуације исхода третмана. <i>Практична настава</i> Вежбе ће се реализовати у наставној бази у директном контакту са децом са моторичким поремећајима и њиховим породицама, а подразумевају примену превентивних, дијагностичких и програма ране интервенције.			
Литература 1. Николић, С. (2012). Сензорни и моторички развој. У А. Бауцал (ур.), <i>Стандарди за развој и учење деце раних узраста у Србији</i> (стр. 67-79). Универзитет у Београду - Филозофски факултет, Институт за психологију. 2. Пић, S., Nikolić, S. (2011). Novi postupci ranog otkrivanja razvojnih problema i problema ponašanja kod dece. V Medjunarodni naučni skup „Specijalna edukacija i rehabilitacija – danas“. 24-27. septembar, Zlatibor. U N. Glumbić, V. Vučinić (ur.), <i>Zbornik radova, Proceedings</i> (str. 125 - 130). Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. 3. Николић, С., Илић, С. (2013). Стручни сарадник у инклузивном предшколском васпитању и образовању. У С. Николић, Д. Илић-Стошовић, М. Стошљевић (ур.), <i>Стручни сарадник у инклузивном образовању</i> (стр. 61-80). Друштво дефектолога Србије, Београд. 4. Scheiner, P.A., Abrams, F.I. (1980). <i>The Practical Management of the Developmentally Disabled Child</i> . The C.V. Mosby Company, Toronto-London. 5. Grinspen, S., Vder, S. (2010). <i>Dete s posebnim potrebama</i> . Karupović d.o.o. Beograd.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методе извођења наставе Предавања, презентације, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испит	50
практична настава	20		
семинари	15		

Назив предмета: ПРОГРАМИ У СИСТЕМУ ЗДРАВСТВЕНЕ И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОСОБА СА МОТОРИЧКИМ ПОРЕМЕЋАЈИМА			
Наставник: Драган И. Рапаић, Фадил Н. Еминовић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Моторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да упозна студенте са програмима и протоколима здравствене и социјалне заштите особа са моторичким поремећајима.			
Исход предмета			
Савладавање садржаја програма и протокола здравствене и социјалне заштите особа са моторичким поремећајима.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Деца предшколског узраста са моторичким поремећајима у систему здравствене заштите; Методе здравствене заштите за децу предшколског узраста; Деца школског узраста са моторичким поремећајима у систему здравствене заштите; Методе здравствене заштите за децу школског узраста; Одрасле особе са моторичким поремећајима у систему здравствене заштите; Методе здравствене заштите у геријатрији и геронтологији. Деца предшколског узраста са моторичким поремећајима у систему социјалне заштите; Садржај предшколских програма; Деца школског узраста у са моторичким поремећајима у систему социјалне заштите; Садржај програма за децу школског узраста; Одрасле особе са са моторичким поремећајима у систему социјалне заштите; Садржај програма за одрасле особе.			
<i>Практична настава</i>			
Студенти ће се током вежби упознати са програмима и протоколима здравствене и социјалне заштите особа са моторичким поремећајима.			
Литература			
1. Рапаић, Д., Славнић, С., Недовић, Г., Вељић, Ч. (2004). Европски модели образовања ученика са ометеношћу. <i>Београдска дефектолошка школа</i> , бр. 1. стр. 177-194.;			
2. Рапаић Д., Недовић Г., Шћепановић В., Вујовић М.(1997): Евалуација стања код инвалидне дјеце, Завод за школовање и професионалну рехабилитацију инвалидне дјеце, Подгорица.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе:			
Настава ће се изводити путем предавања и вежби. Предавања ће се изводити кроз фронтални, индивидуални, рад у паровима и рад у мањим групама. Наставни садржаји се приказују путем Power- Point презентације, док се индивидуални рад, рад у мањим групама и рад у паровима спроводи кроз радионице у којима доминира истраживање литературе, извора на интернету и сл. Вежбе ће се реализовати у наставној бази у директном контакту са особама са моторичким поремећајима и спроводиће се следећим редоследом: демонстрација предметног наставника, индивидуални рад уз асистенцију предметног наставника, самостални индивидуални рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испт	50
практична настава	15		
семинари	20		

Назив предмета: ФЕНОМЕНОЛОГИЈА МОТОРИЧКИХ ПОРЕМЕЊАЈА КОД НЕУРОЛОШКИХ СТАЊА			
Наставник: Драган И. Рапаић			
Статус предмета: Изборни заједнички предмет више модула – Моторичке сметње и поремећаји, Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да упозна студенте са феноменолошким приступом у опсервацији, процени, рехабилитацији и истраживањима моторичких поремећаја код неуролошких стања.			
Исход предмета			
Овладавање феноменолошким приступом опсервације, процени, рехабилитацији и истраживањима моторичких поремећаја код неуролошких стања.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Феноменолошки приступ посматрања особа са инвалидитетом заснован је на теорији Лава Виготског. Он подразумева сагледавање јединке као посебног ентитета заснованог на динамици насталог поремећаја. Тако се свака особа са неуролошким поремећајима посматра као посебан био-психо-социјални ентитет.			
<i>Практична настава</i>			
На вежбама се студенти упознају са особеностима и разликама код истих неуролошких поремећаја, потреби диференцираног приступа процени и третману моторичких и когнитивних функција код ових поремећаја.			
Литература			
1. Рапаић, Д., Недовић, Г. (2006). Парадигма менталне репрезентације и моторне егзекуције код транзитивних и нетранзитивних покрета. Међународна конференција-Мултидисциплинарни приступ у специјалној едукацији и рехабилитацији, Зборник радова и сажетака, стр. 96-105, Београд.			
2. Недовић, Г., Рапаић, Д. (2002). Процена конструктивне праксије код особа са повредом мозга. Истраживања у дефектологији, бр. 1, Београд, стр.185-202			
3. Sophie Levitt (2004):Tretment of Cerebral Palsy and Motor Delay. Forth edition Published by Blackwell Publishing Ltd.OxfordOX\$ 2DQ, UK.			
4. Структура моторичких програма код особа са затвореном повредом мозга. Медицински журнал, Клинички центар Универзитета Сарајево-Институт за научноистраживачки развој, Сарајево, вол. 12, бр. 1-2, стр. 23-27.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе			
Фронтална, индивидуална и интерактивна настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испит	50
практична настава	15		
семинари	20		

Назив предмета: ФЕНОМЕНОЛОГИЈА МОТОРИЧКИХ ПОРЕМЕЋАЈА КОД ОРТОПЕДСКИХ СТАЊА			
Наставник: Гордана Р. Одовић, Драган С. Маринковић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Моторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Стицање знања о феноменолошком приступу процени, рехабилитацији и истраживању моторичких поремећаја код ортопедских стања као последице урођених или стечених оштећења коштано – зглобног система.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени за феноменолошки приступ процени, рехабилитацији и истраживању моторичких поремећаја код ортопедских стања.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Феноменологија и феноменолошка истраживања; Феноменологија инвалидности, Феноменолошки приступ процени урођених оштећења коштано – зглобног система; Феноменолошки приступ процени стечених оштећења коштано – зглобног система; Могућности рехабилитације урођених оштећења коштано – зглобног система ; Могућности рехабилитације стечених оштећења коштано – зглобног система.			
<i>Практична настава</i>			
Студенти ће израђивати налазе феноменолошког облика и израђивати рехабилитационе оквире феноменолошког садржаја; креирати истраживачки оквир истраживања моторичких поремећаја феноменолошког приступа.			
Литература			
1. Ruskowski, I. (1990). Ортопедија IV. Загреб: Јумена			
2. Padilla, R. (2003). Clara: A Phenomenology of Disability. The American Journal of Occupational Therapy 57(4), 413 – 423.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе			
Power-Point презентације, рад у мањим групама и рад у паровима			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	15		
семинари	25		

Назив предмета: ФЕНОМЕНОЛОГИЈА МОТОРИЧКИХ ПОРЕМЕЋАЈА КОД ХРОНИЧНО БОЛЕЛИХ ОСОБА			
Наставник: Снежана Ј. Николић, Миодраг Ј. Стошљевић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Моторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Да студенте упозна са обликом и типом моторичких поремећаја карактеристичних за хроничне болести, њиховим утицајем на функционалност оболелог, као и начином њихове процене.			
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени за идентификацију моторичких поремећаја карактеристичних за хронична обољења и примену батерије тестова за процену.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Клиничка слика, феноменологија моторичког поремећаја, процена особа са обољењима: 1) кардиоваскуларног система; 2) респираторног система; 3) уропоезног апарата; 4) ендокриног система; 5) са малигним обољењима. <i>Практична настава</i> Вежбе ће се реализовати у наставној бази у директном контакту са особама са хроничним обољењима и спроводиће се процена моторичких поремећаја.			
Литература 1. Stanković, M., Nikolić, S., Ilić-Stošović, D. (2010). Functional abilities of the pupils with arthritis and opportunity of participation in teaching process. I Međunarodna konferencija „Specijalna edukacija i rehabilitacija – nauka i/ili praksa. 22-24. Oktobar, Sombor. In Nedović, Rapačić, Marinković (ed.), Special education and rehabilitation – science and/or practice (675-702). Society of Special Educators and Rehabilitators of Vojvodina, Novi Sad. 2. Ђурђевић, А., Николић, С. (2008). Профил ситуације хендикепана особа оболелих од малигнух обољења. Специјална едукација и рехабилитација, бр. 1-2, стр. 163-174. 3. Ђурђевић, А., Николић, С., Илић-Стошовић, Д. (2009). Предикторни фактори остваривања животних навика особа оболелих од малигнух обољења. У Д. Радовановић (ур.), Истраживања у специјалној едукацији и рехабилитацији (стр. 521 – 537). Универзитет у Београду - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања, презентације, видео прикази			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испит	50
практична настава	20		
семинари	15		

Назив предмета: МОДЕЛИ ПОДРШКЕ ОСОБАМА СА НЕУРОЛОШКИМ ДЕФИЦИТИМА			
Наставник: Горан М. Недовић, Драган С. Маринковић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Моторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да упозна студенте са моделима подршке особама са неуролошким дефицитима			
Исход предмета			
Овладавање моделима подршке особама са неуролошким дефицитима			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1. Неуролошки дефицити на предшколском узрасту и модели подршке; 2) Неуролошки дефицити на школском узрасту и модели подршке; 3) Неуролошки дефицити у продуктивном животном добу и модели подршке; 4) Тежина неуролошког дефицита и обим подршке; 5) Структура неуролошких дефицита и врсте подршке; 6) Подршка функционисању у болници; 7) Подршка функционисању у породици, 8) Подршка функционисању у школи; 9) Подршка функционисању на радном месту; 10) Савети за преуређење животног простора; 11) Савети за преуређење радног места; 12) Подршка током процеса рехабилитације; 13) Подршка током школовања; 14) Подршка у избору компјутеризованих помагала; 15) Обучавање у коришћењу компјутеризованих помагала.			
<i>Практична настава</i>			
1. Израда модела подршке детета предшколског узраста са неуролошким дефицитима; 2) Израда модела подршке детета школског узраста са неуролошким дефицитима; 3) Израда модела подршке особе са неуролошким дефицитом у продуктивном животном добу; 4) Усклађивање обима подршке са тежином неуролошког дефицита (студије случаја); 5) Усклађивање обима подршке са структуром неуролошког дефицита (студије случаја); 6) Израда модела подршке функционисању у болници; 7) Израда модела подршке функционисању у породици, 8) Израда модела подршке функционисању у школи; 9) Израда модела подршке функционисању на радном месту; 10) Израда саветодавног протокола за преуређење животног простора; 11) Израда саветодавног протокола за преуређење радног места; 12) Израда модела подршке током процеса рехабилитације; 13) Израда модела подршке током школовања; 14) Израда саветодавног протокола у избору компјутеризованих помагала; 15) Израда протокола обучавања у коришћењу компјутеризованих помагала.			
Литература			
1. Недовић,Г., Рапаић,Д., Одовић,Г., Потић,С., Милићевић,М. (2012). Социјална партиципација особа са инвалидитетом. Београд: Друштво дефектолога Србије. Монографија, 261 страна.			
2. Рапаић,Д., Недовић,Г., Николић,С., Одовић,Г., Илић-Стошовић,Д. (2007). Методолошки оквир и дизајнирање услуга у установама социјалне заштите. У Радовановић, Д. (ур.), Нове тенденције у специјалној едукацији и рехабилитацији. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, ЦИДД. стр. 695-701.			
3. Недовић,Г., Рапаић,Д. (2002). Процена конструктивне праксије код особа са повредом мозга. Истраживања у дефектологији, бр. 1., стр. 185-202			
4. Рапаић,Д., Недовић,Г., Турудић,Ј., (2006). Институционални оквир као предиктивни фактор у третману вишеструко – комбиновано ометених особа. У Бекић,Н. (ур.), Норме и стандарди у раду са вишеструко ометеним особама. Нови Сад: Дом за децу ометену у развоју Ветерник и Покрајински завод за социјалну заштиту, Зборник радова, 26-34.			
5. Недовић,Г., Шапић,М., Илић,Д. (2004). Когнитивни дефицити моторног понашања код особа са инвалидитетом и особа са повредама мозга. Београд: III Симпозијум неурологије и психијатрије, Програм и зборник радова, стр. 207 – 210.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе			
Интерактивна настава, Power Point Presentation, приказ филмова из праксе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испит	50
практична настава	10		
семинари	25		

Назив предмета: МОДЕЛИ ПОДРШКЕ ОСОБАМА СА ХРОНИЧНИМ ОБОЉЕЊИМА			
Наставник: Данијела Д. Илић-Стошовић, Драган С. Маринковић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Моторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Да студенте теоријски и практично упозна са моделима подршке особама са хроничним обољењима у оквиру метода специјалне едукације и рехабилитације код нас и у свету, као и комплементарних дисциплина.			
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени за саветодавни-специјално педагошки, као и специјално рехабилитацијски рад са особама са хроничним обољењима, као и за активно учешће у тимском раду при образовним, здравственим и установама социјалне заштите.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Хроничне болести-дефиниција, класификација, клиничка слика; Методе процене квалитета живота особа са хроничним обољењима; Методе специјално-педагошког саветовања особа са хроничним обољењима; Методе специјално-рехабилитацијског рада у циљу побољшања квалитета живота; Модели подршке комплементарних дисциплина <i>Практична настава</i> Примена метод за процену квалитета живота особа са хроничним обољењима, њихово тумачење и конструисање плана и програма специјално-педагошког и специјално-рехабилитацијског рада.			
Литература 1. Ђурђевић, А., Николић, С., Илић-Стошовић, Д. (2009). Предикторни фактори остваривања животних навика особа оболелих од малигних обољења. У Д. Радовановић (ур.), Истраживања у специјалној едукацији и рехабилитацији (стр. 521 – 537). Универзитет у Београду - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ИСБН 978-86-80113-84-5 2. Недовић, Г., Рапаић, Д., Одовић, Г. Потић, С., Милићевић, М. (2102). Социјална партиципација особа са инвалидитетом. Друштво дефектолога Србије ISBN 978-86-84765-31-6			
Број часова активне наставе	Теоријска настава:2	Практична настава:2	
Методe извођења наставе Наставе ће се изводити путем предавања, вежби, а рад на часовима предавања изводиће се кроз следеће организационе облике рада на часу: фронтални, индивидуални, раду у паровима, рад у мањим групама. Наставни садржаји се приказују путем Power- Point презентације, док се индивидуални рад, рад у мањим групама и рад у паровима спроводи кроз радионице у којима доминира истраживање литературе, извора на интернету и сл. Настава на вежбама предпоставља рад у наставној бази у директном контакту са особама са хроничним обољењима и спороводиће се следећим редоследом: демонстрација предметног наставника, индивидуални рад уз асистенцију предметног наставника, самостални индивидуални рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испит	50
практична настава	20		
семинари	15		

Назив предмета: МОДЕЛИ ПОДРШКЕ ОСОБАМА СА ОШТЕЋЕЊЕМ ЛОКОМОТОРНОГ АПАРАТА			
Наставник: Радмила М. Никић, Фадиљ М. Еминовић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Моторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Да упозна студенте са моделима подршке особама са оштећењем локомоторног апарата.			
Исход предмета Овладавање моделима подршке особама са оштећењем локомоторног апарата.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Оштећење локомоторног апарата на предшколском узрасту и модели подршке; Оштећење локомоторног апарата на школском узрасту и модели подршке; Оштећење локомоторног апарата у продуктивном животном добу и модели подршке; Тежина оштећења локомоторног апарата и обим подршке; Подршка функционисању у болници; Подршка функционисању у породици, Подршка функционисању у школи; Подршка функционисању на радном месту; Савети за преуређење животног простора; Подршка током процеса рехабилитације; Подршка током школовања; Обучавање у коришћењу компјутеризованих помагала. <i>Практична настава</i> Израда модела подршке детета предшколског узраста са са оштећењем локомоторног апарата. Израда модела подршке детета школског узраста са оштећењем локомоторног апарата. Израда модела подршке особе са оштећењем локомоторног апарата у продуктивном животном добу; Усклађивање обима подршке са тежином оштећења локомоторног апарата (студије случаја); Усклађивање обима подршке са структуром оштећења локомоторног апарата (студије случаја); Израда модела подршке функционисању у болници; Израда модела подршке функционисању у породици, Израда модела подршке функционисању у школи; Израда модела подршке функционисању на радном месту; Израда саветодавног протокола за преуређење животног простора; Израда модела подршке током процеса рехабилитације; Израда модела подршке током школовања; Израда протокола обучавања у коришћењу компјутеризованих помагала.			
Литература 1. Еминовић, Ф, Денић, С., (2013): "Образовањем до дигиталне инклузије деце са вишеструком ометеношћу, ФАСПЕР, Београд. 2. Еминовић, Ф., Чукић., Р., Ачић, Г., Пацић, С. (2008): Развој друштвеног сензибилитета као предуслов успешне интеграције и инклузије особа са моторичким поремећајима, у "У сусрет инклузији – дилеме у теорији и пракси", стр. 607-620, ФАСПЕР, Београд 3. Еминовић, Ф., Васојевић, С., (2011), "Основне претпоставке унапређења услуге институционалног смештаја за особе са интелектуалном ометеношћу", Национални часопис "Београдска дефектолошка школа", Вол.17, бр.49, стр.113-132, ФАСПЕР, Друштво дефектолога Србије,			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Интерактивна настава; Power Point Презентација; Видео приказ			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
семинари	30		

Назив предмета: ЗАВРШНИ РАД			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Моторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: положени сви испити			
Циљ предмета Оспособљавање за научни рад у области моторичких сметњи и поремећаја			
Исход предмета Студенти ће стећи знања и вештине који су потребни за: прикупљање и интеграцију доступних информација; формулисање научно и друштвено значајних проблема; конципирање, планирање и реализацију истраживања; анализу и интерпретацију резултата истраживања; извођење закључака и импликација истраживања за теорију и праксу; презентовање научног рада из области моторичких сметњи и поремећаја.			
Садржај предмета Завршни рад је самосталан теоријско-истраживачки рад студента из области моторичких сметњи и поремећаја. Студент бира ментора из реда наставника који изводе наставу на модулу студијског програма. У договору са ментором, студент бира тему из ужих научних области модула и припрема пројекат истраживања у оквиру студијског истраживачког рада. Завршни рад се израђује у писаној форми и садржи следеће делове: уводни теоријски део, предмет истраживања, циљеви и задаци истраживања, хипотезе истраживања, метод рада, резултати истраживања, дискусија, закључак и литература. Завршни рад се јавно брани.			
Литература			
Број часова активне наставе:	Теоријска настава:	Практична настава:	
Методe извођења наставе Консултације (менторска настава) и самосталан истраживачки рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
		писани завршни рад	70
		одбрана завршног рада	30

Назив предмета: МОДЕЛИ ОБРАЗОВАЊА ДЕЦЕ СА СЕНЗОМОТОРИЧКИМ СМЕТЊАМА И ПОРЕМЕЋАЈИМА			
Наставник: Горан М. Недовић, Данијела Д. Илић-Стошовић, Гордана Р. Одовић, Снежана Ј. Николић, Јасмина Б. Карић			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Циљ предмета је да студенти стекну знања о моделима образовања деце са сензомоторичким сметњама и поремећајима, да науче процедуре и методе планирања, унапређивања и развоја модела образовања деце са сензомоторичким сметњама и поремећајима.			
Исход предмета Стицање професионалних компетенција за планирање, унапређивање и развој модела образовања деце са сензомоторичким поремећајима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Модели образовања деце са сметњама у развоју на основношколском и средњешколском нивоу. Планирање образовања деце са сензомоторичким сметњама и поремећајима. Праћење и вредновање квалитета образовања деце са сензомоторичким сметњама и поремећајима. Развој курикулума у основношколском и средњешколском образовању деце са сензомоторичким сметњама и поремећајима. Методе подучавања. Таксономија циљева учења. Теорије модернизације образовања. Функционалистичко, конфликтно, утилитарно и системско објашњење реформе образовања. Фактори успешности реформе образовања. <i>Практична настава</i> Анализа модела образовања деце са сметњама у развоју на основношколском и средњешколском нивоу. Испитивање образовних и васпитних потреба. Избор и организација програмских садржаја. Планирање наставне јединице. Групно подучавање. Индивидуализовано подучавање. Вредновање курикулумских података. Анализа наставног програма. Анализа уџбеника. Прилагођавање програма ученицима са моторичким поремећајима. Израда и вредновање ИОП-а. Израда индивидуалног транзиционог плана.			
Литература 1. Рапаић Д., Недовић Г., Илић С., Стојковић И. (2008). Законски оквир и инклузивна пракса, У, У сусрет инклузији, дилеме у теорији и пракси, ФАСПЕР – ЦИДД, Београд. 2. Илић-Стошовић Д., Николић С., Недовић Г. (2008). Измене у наставним програмима – од процене до реализације, У, У сусрет инклузији, дилеме у теорији и пракси, ФАСПЕР – ЦИДД, Београд. 3. Рапаић Д., Одовић Г., Недовић Г., Шћепановић М.(2008). Школовање ученика ометених у развоју по редовном наставном програму у средњим школама. <i>Београдска дефектолошка школа, 1</i> , 145-159. 4. Недовић Г., Рапаић Д., Одовић Г. (2008). Фактори оптерећености ученика ометених у развоју. <i>Специјална едукација и рехабилитација, 1-2</i> , 93-101. 5. Недовић Г., Илић-Стошовић Д., Рапаић Д. (2009). Професионалне компетенције специјалног едукатора и рехабилитатора, <i>Специјална едукација и рехабилитација, 1-2</i> , 157- 167. 6. Рапаић Д., Стојковић И., Недовић Г., Илић С. (2009). Деца са сметњама у развоју у инклузивном процесу-искуства и изазови, У, Истраживања у специјалној едукацији и рехабилитацији, ФАСПЕР, Београд, 417-434. 7. Николић Г., Рапаић Д., Недовић Г., Стојковић И., Илић С. (2009). Стандарди и индикатори инклузивног образовања, У, Истраживања у специјалној едукацији и рехабилитацији, ФАСПЕР, Београд, 435-452. 8. Pasturović N. (1999) Edukologija, integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja. ZNAMEN, Zagreb. 9. Одовић, Г. (2013). Инклузивно образовање ученика са моторичким поремећајима у средњим школама. У С.Николић, Д. Илић-Стошовић, М.Стошљевић (Ур.) <i>Стручни сарадник у инклузивном образовању</i> (стр. 155 – 188), Друштво дефектолога Србије, Београд. 10. Soriano, V. (2002). <i>Trasition from School to Employment</i> . Brussels: European Agency for Development in Special Needs Education.			
Број часова активне наставе:	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе Наставе ће се реализовати као фронтална, интерактивна, индивидуална, раду у паровима, рад у мањим групама, израда студентских пројеката. Наставни садржаји се приказују путем Power- Point презентације, као и видео презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	15		
израда студентских пројеката	25		

Назив предмета: ИНТЕРАКЦИЈСКИ АСПЕКТИ КОМУНИКАЦИЈЕ У ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ			
Наставник: Јасмина М. Ковачевић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Циљ предмета је овладавање основним знањима из интеракцијских приступа комуникацији у васпитно-образовном процесу, као и усвајања вештина успешне комуникације уз развијање способности критичке анализе значаја успешне комуникације у васпитно-образовном процесу.			
Исход предмета Усвојеност основних знања из области комуникације у васпитно-образовном процесу. Усвојеност техника и вештина успешне комуникације у васпитно-образовном процесу, као и развијање способности правилног вредновања примене и интерпретације различитих облика комуникације у васпитно-образовном процесу.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Васпитање и образовање у контексту међуљудског односа; Међуљудски однос - темељ васпитно-образовног процеса; Интеракција и комуникација у васпитању и образовању; Степени интеракцијске повезаности у комуникацији; Односни и садржајни ниво комуникације; Повратна информација у комуникацији; Типови комуницирања; Правила успешног комуницирања; Улога комуникације у спречавању и решавању конфликта; Стратегије решавања конфликта у васпитању и образовању; Успешна/неуспешна комуникација у васпитању и образовању; Комуникативне компетенције; Ненасилна комуникација у васпитно-образовном процесу; Алтруизам и емпатија, поштовање личности. <i>Практична настава</i> Препреке у комуникацији и како их смањити; Вештине асертивности; како се заузети за себе, не угрожавајући другог. Како се супротставити неприкладном понашању ученика. Како дати добру повратну информацију. Како примити критику. Сукоби: узроци и врсте сукоба. Сарадња и медији као технике ненасилног решавања сукоба.			
Литература 1. Хасанбеговић,Х., Ковачевић,(2014): <i>Системи комуникације у едукацијској рехабилитацији</i> , Институт за хуману рехабилитацију, Тузла, стр. 10-76. ISBN 978-9958-0999-0-8 2. Ожеговић,Д. (2006): <i>Комуникација у настави</i> , Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, стр. од 15 до 80, ISBN: 99938-0-973-X 3. Иванек,П.,Мукић,Б.,Карабашевић,Ј.(2012):Разредна клима као фактор сукоба у комуникацији између ученика и наставника, <i>Спортске науке и здравље</i> 2(1):65-74			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе групни облик рада, интерактивна настава, кооперативни модел рада уз примену индивидуалног, радионичарски рад, рад на истраживачким задацима, семинарски рад, прикази на задату тему			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
колоквијуми	15		
семинари	15		

Назив предмета: ВРЕДНОВАЊЕ ШКОЛСКОГ УСПЕХА УЧЕНИКА СА СЕНЗОМОТОРИЧКИМ СМЕТЊАМА И ПОРЕМЕЋАЈИМА			
Наставник: Данијела Д. Илић-Стошовић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Основни циљ предмета је да упозна студенте са методама и техника вредновања школског успеха ученика, као и са примеравањем истих способностима за школско учење ученика са сензомоторичким сметњама и поремећајима.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени за индивидуализацију и модификацију начина вредновања школског знања ученика са сензомоторичким сметњама и поремећајима.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1) Основни докимолошки појмови; 2) Принципи оцењивања; 3) Методе испитивања и оцењивања ученика са сензомоторичким сметњама и поремећајима; 4) Циљеви, задаци и оперативни задаци као основа утврђивања нивоа успешности ученика са сензомоторичким сметњама и поремећајима; 5) Врсте оцењивања и њихово прилагођавање способностима ученика са сензомоторичким сметњама и поремећајима; 6) Критеријуми и стандарди оцењивања успеха ученика са сензомоторичким сметњама и поремећајима.			
<i>Практична настава</i>			
Методе испитивања и оцењивања - индивидуализација, модификација, практична примена; Креирање тестова знања за ученике са сензомоторичким сметњама и поремећајима заснованим на оперативним задацима и задацима ИОПа; Индивидуализација и модификација врста оцењивања за ученике са сензомоторичким сметњама и поремећајима; Креирање критеријума и стандарда оцењивања ученика са сензомоторичким сметњама и поремећајима.			
Литература			
1. Илић-Стошовић, Д. (2011): Теорија васпитања и образовања ученика са моторичким поремећајима. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, од 288 до 379.странице, ИСБН 978-86-6203-005-4			
2. Илић-Стошовић, Д. (2013). Ко-поучавање (Co-teaching) у инклузивној настави. У С.Николић, Д. Илић-Стошовић, М.Стошљевић (Ур.) Стручни сарадник у инклузивном образовању (стр. 155 – 188), Друштво дефектолога Србије, Београд ISBN 978-86-84765-45-3			
3. Gligorović M., Radić-Šestić M, Nikolić S, Ilić-Stošović D. (2011): Perceptual-motor abilities and prerequisites of academic skills. Specijalna edukacija i rehabilitacija, ISSN, 1452-7367, Vol. 10, br.3, str. 405-434, Beograd.			
4. Илић-Стошовић Д, Николић С, Миливојевић М. (2011): Ученици са посебним потребама и општи узроци школског неуспеха из перспективе ученика. Књига резимеа Петог међународног научног скупа „Специјална едукација и рехабилитација данас“, ИСБН 978-86-6203-016-0, стр. 125-137, Златибор.			
5. Ilić- Stošović, D., Nikolić, S. (2012). Motor Skill Performance of Children with Sensor Impairments. In Sittiprapaporn (ed.): Learning Disabilities, 217- 241. In Tech, Croatia. ISBN 978-953-51-0269- 4			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методе извођења наставе			
Фронтална, интерактивна, индивидуална настава, раду у паровима, рад у мањим групама, израда студентских пројеката. Наставни садржаји се приказују путем Power- Point презентације, као и видео презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	усмени испит	50
практична настава	15		
семинари	20		

Назив предмета: ФЕНОМЕНОЛОГИЈА ПРОБЛЕМА У ПОНАШАЊУ ДЕЦЕ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА			
Наставник: Бранислава Б. Поповић-Ћитић, Александар Ј. Југовић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Циљ предмета је стицање теоријских и практичних знања из области феноменологије, етиологије и превенције проблема у понашању деце школског узраста.			
Исход предмета			
Оспособљеност студената да критички сагледавају савремене перспективе у теорији и истраживањима из области феноменологије, етиологије и превенције проблема у понашању деце школског узраста и да познају механизме деловања, ефективност и начин примене превентивних програма, стратегија и интервенција у различитим животним доменима.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Проблеми у понашању (појмовна и терминолошка разграничења). Карактеристике социјалног развоја деце школског узраста. Категорије проблема у понашању (екстернализовани и интернализовани проблеми, поремећаји понашања, агресивна понашања, зависничка понашања, асоцијална и антисоцијална понашања, делинквентна понашања, ризична понашања). Преваленција проблема у понашању. Етиологија проблема у понашању (ризични фактори, протективни фактори, модели интеракције). Процена проблема у понашању (инструменти и технике процене). Превенција проблема у понашању (принципи, нивои, стратегије, интервенције, програми). Школа и социјално-педагошки рад у локалној заједници.			
<i>Практична настава</i>			
Анализа резултата истраживачких студија о преваленцији различитих категорија проблема у понашању. Анализа резултата истраживачких студија о ризичним и протективним факторима проблема у понашању (индивидуални, породични, школски, вршњачки, друштвени фактори). Анализа карактеристика ефективних превентивних програма. Анализа повезаности превентивних интервенција (породичних, школских, индивидуалних, друштвених) са ризичним и протективним факторима.			
Литература			
1. Гавриловић, А., Југовић, А., Лепир, Љ. (Ур.) (2013). <i>Социјални рад у школи – теоријско-методолошке основе</i> . Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци - Факултет политичких наука (одабрана поглавља). ISBN 978-99955-701-3-2			
2. Поповић-Ћитић, Б., Жунић-Павловић, В. (2005). <i>Превенција преступништва деце и омладине</i> . Београд: Министарство просвете и спорта Републике Србије, Педагошко друштво Србије. (стр. 65-94). ISBN 86-7452-024-3			
3. Поповић-Ћитић, Б. (2013). Основе развојне превенције проблема у понашању деце и омладине. <i>Социјална мисао</i> , 20(4), 111-127. ISSN 0354-401X			
4. Поповић-Ћитић, Б., Поповић, В. (2009). Концепт ризичних и протективних фактора: класификациони оквири за потребе превенције поремећаја понашања деце и омладине. <i>Социјална мисао</i> , 16(3), 43-65. ISSN 0354-401X			
5. Поповић-Ћитић, Б. (2008). Ефективни програми превенције поремећаја понашања у школској средини. У: Д. Радовановић (Ур.), <i>Поремећаји понашања у систему образовања</i> (стр. 155-167). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Издавачки центар. ISBN 978-86-80113-70-8			
6. Поповић-Ћитић, Б. (2013). Принципи ефективних превентивних програма. <i>Социјална мисао</i> , 20(1), 103-116. ISSN 0354-401X			
7. Жунић-Павловић, В., Поповић-Ћитић, Б., Павловић, М. (2010). <i>Програми превенције поремећаја понашања у школи</i> . Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Издавачки центар. (стр. 22-39). ISBN 978-86-80113-92-0			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе			
Интерактивна настава, презентације, дискусионе групе, рад у малим групама, видео материјали.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
колоквијуми	40		

Назив предмета: АСПЕКТИ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ СЛЕПОГЛУВИХ ОСОБА			
Наставник: Бранка Ђ. Јаблан, Весна Ј. Вучинић, Јасмина М. Ковачевић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Циљ предмета је упознавање студента са кључним аспектима рехабилитације и едукације слепоглувих особа.			
Исход предмета Стечена знања о основним аспектима и специфичностима рехабилитације слепоглувих особа. Усвајена знања и вештине за рад са слепоглумим особама.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Дефиниција слепоглувоће класификација према степену оштећења вида и слуха. Узроци слепоглувоће. Историјски преглед образовања и рехабилитације слепоглувих особа. Карактеристике развоја слепоглуве деце. Комуникација слепоглувих – теорије. Приступ и средстава у комуникацији са слепоглумим особама. Систем календара. Препоруке за подршку слепоглумим особама у породици, школи и локалној средини. Инклузивно образовање слепоглувих (мит или реалност). <i>Практична настава</i> Додатна литература, презентације студената на задате теме и анализа рехабилитације и образовања познатих слепоглувих особа, користе се као полазна основа за дискусију и употпуњавање знања.			
Литература 1. Цветкова-Арсова, М (2004). Обучение на сляпоглухи деца и јуноши, Универзитетско издателство „Св. Климент Охридски“, Софија. ISBN 954-07-2010-6 2. Нувјаринен, L., Гимбле, L., Сорри, М. (1990). <i>Assessment of vision and hearing of deaf-blind persons</i> , Melbourne: Royal Victorian Institute for the Blind. 3. Јаблан, Б., Грбовић, А. (2008). Вишеструко ометена визуелно оштећена деца, <i>Социјална мисао</i> , 1, 47-59. 4. Вучинић, В., Ешкировић, Б., Маћешић Петровић, Д., Анђелковић, М. (2009). Компетенције за рад са особама оштећеног вида са вишеструким сметњама, <i>Београдска дефектолошка школа</i> , 1. 101-115. 5. Jablan, B., Stanimirov, K. (2012). Sistem kalendara i komunikacija slepo-gluve dece, <i>Specijalna edukacija i rehabilitacija</i> , 11(1), 107-122.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методе извођења наставе Интерактивна настава, презентације, дискусионе групе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	20		
колоквијум	20		

Назив предмета: ИГРА У РЕХАБИЛИТАЦИЈИ ДЕЦЕ СА СЕНЗОМОТОРИЧКИМ СМЕТЊАМА И ПОРЕМЕЋАЈИМА			
Наставник: Весна Ј. Вучинић, Драгана В. Станимировић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Циљ предмета је упознавање студенте са значењем и значајем игре у рехабилитацији деце са сензомоторичким сметњама и поремећајима.			
Исход предмета Стечена знања о значају и могућностима игре у рехабилитацији деце са сензомоторичким сметњама и поремећајима. Усвајена специфична знања и вештине потребне терапеутима који раде са особама са сензомоторичким сметњама и поремећајима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и суштинске карактеристике игре. Дефиниције и класификације игара; Игра као саставни део комплекснијих активности; Утицај игре на раст и развој детета; Функције игре у рехабилитацији; Циљеви терапије игром; Терапија игром у рехабилитацији особа са особама са сензомоторичким сметњама и поремећајима Области примене терапије игром у рехабилитацији. Програми терапије игром у рехабилитацији; Ефекти програма терапије игром у рехабилитацији – истраживачки подаци. <i>Практична настава</i> Додатна литература, презентације студената на задате теме, истраживачки подаци се користе као полазна основа за дискусију и употпуњавање знања.			
Литература 1. Ељкоњин, Д. Б. (1990). <i>Психологија дечје игре</i> . Београд, Завод за уџбенике и наставна средства. ISBN 86-17-01556X 2. Мајарон, Е. (ur.) (2004). <i>Lutka divnog li čuda</i> . Zagreb: Međunarodni centar za usluge u kulturi. ISBN 953-6697-11-4 3. Duran, M. (2003). <i>Dijete i igra</i> . Jastrebarsko: Naklada Slap. ISBN 953-191-170-3 4. Sutton-Smith, V. (1989). <i>Играчке и култура</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. ISBN 86-17-01067-3			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методе извођења наставе Интерактивна настава, презентације, дискусионе групе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	20		
колоквијум	20		

Назив предмета: ВРШЊАЧКА ИНТЕРАКЦИЈА У ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ			
Наставник: Јасмина М. Ковачевић, Бранка Ђ. Јаблан, Александра Б. Грбовић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Усвајање знања и вештина планирања, креирања и спровођења мера превенције, ублажавања и отклањања проблема у односима са вршњацима, као и подстицање позитивне климе за развијање позитивног односа између деце ометене у развоју и неометењих вршњака у условима инклузивног образовања.			
Исход предмета			
Стицање компетенција за синтезу теоријског и практичног знања при креирању и спровођењу мера превенције, ублажавања или отклањања проблема у односима са вршњацима, као и при креирању позитивне климе за развијање уравнотежених односа на основама инклузивног приступа у образовању.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Интеракцијски односи као предуслов инклузивног образовања. Однос са вршњацима и социјалне компетенције. Ефекти понашања деце ометене у развоју на успостављање и одржавање односа са вршњацима. Врсте односа са вршњацима и карактеристике односа; Улога пола у односима са вршњацима. Вршњачко злостављање. Васпитне интервенције. Однос деце ометене у развоју према наставницима и ауторитету и однос наставника према деци ометеној у развоју. Утицај породице на развијање позитивних односа. Утицај медија на успостављање позитивне равнотеже у односима вршњака ометених у развоју и вршњака уредног развоја у инклузивном образовању Инклузивни приступ у развијању уравнотежених интервенција према деци ометеној у развоју и према њиховој околини.			
<i>Практична настава</i>			
Радионичарски рад за подстицање квалитетних односа са вршњацима у инклузивним условима образовања.			
Литература			
1. Ковачевић, Ј. (2007). <i>Дете са посебним потребама у редовној школи</i> . Београд:Учитељски факултет Универзитета у Београду. (стр. 13-24, 137-200). ISBN 978-86-7849-100-9			
2. Kovacevic, J. (2010). Children with special needs in inclusive education. <i>Didactica Slovenica</i> , 25(5), 63-75.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе			
Групни облик рада, интерактивна настава, кооперативни модел рада уз примену индивидуалног, радионичарски рад, рад на истраживачким задацима, семинарски рад, прикази на задату тему			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поени	Завршни испит	поени
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
колоквијуми	15		
семинари	15		

Назив предмета: ЗАВРШНИ РАД			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Сензомоторичке сметње и поремећаји			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: положени сви испити			
Циљ предмета Оспособљавање за научни рад у области сензомоторичких сметњи и поремећаја.			
Исход предмета Студенти ће стећи знања и вештине који су потребни за: прикупљање и интеграцију доступних информација; формулисање научно и друштвено значајних проблема; конципирање, планирање и реализацију истраживања; анализу и интерпретацију резултата истраживања; извођење закључака и импликација истраживања за теорију и праксу; презентовање научног рада из области сензомоторичких сметњи и поремећаја.			
Садржај предмета Завршни рад је самосталан теоријско-истраживачки рад студента из области сензомоторичких сметњи и поремећаја . Студент бира ментора из реда наставника који изводе наставу на модулу студијског програма. У договору са ментором, студент бира тему из ужих научних области студијског програма и припрема пројекат истраживања у оквиру студијског истраживачког рада. Завршни рад се израђује у писаној форми и садржи следеће делове: уводни теоријски део, предмет истраживања, циљеви и задаци истраживања, хипотезе истраживања, метод рада, резултати истраживања, дискусија, закључак и литература. Завршни рад се јавно брани.			
Литература			
Број часова активне наставе:	Теоријска настава:	Практична настава:	
Метод извођења наставе Консултације (менторска настава) и самосталан истраживачки рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
		писани завршни рад	70
		одбрана завршног рада	30

Назив предмета: САВЕТОДАВНИ РАД СА МАЛОЛЕТНИМ ДЕЛИНКВЕНТИМА			
Наставник: Зоран П. Илић, Данка М. Радуловић			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Стицање потребних знања о основним принципима пружања психолошке подршке деци и адолесцентима у сукобу са законом, усмерене на превладавање њиховог маладаптабилног понашања.			
Исход предмета			
Оспособљеност студената за примену различитих облика психолошке подршке у раду са делинквентима; стицање професионалних вештина студената у методологији развијања индивидуалних планова подршке који би обезбедили напуштање криминалних образаца понашања и постизање социјалне интеграције малолетних преступника.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Циљеви, персонал, процедуре у саветодавном раду са малолетним делинквентима. Појмовни оквир везан за основне облике психолошког- педагошког рада са малолетним делинквентима (психотерапија, саветовање, психолошке и педагошке интервенције), и њихове елементе (клијент, терапеут, терапијски однос, процес, промена, итд.); Сет процедура и техника који се користе у саветодавном раду са малолетним делинквентима; Конципирање и реализација програма промена маладаптивних навика и антисоцијалних поступака; Процес саветовања: иницијални интервју (успостављање интерперсоналне релације и поверења) прихватање фундаменталних обавеза, спремност на отвореност и за адекватну интерперсоналну комуникацију, формирање терапијских уговора и индивидуалних планова рада са малолетницима. Диференциран приступ саветовању у раду са психолошки различитим категоријама малолетних делинквентата. Како избећи да саветодавни рад са делинквентима постане контраиндикативан и резултује повећаним криминалним повратом. Како избећи типичне грешке у раду професионалаца који се баве саветовањем малолетника (нпр., „Хоћу само да ти помогнем“). Евалуација ефеката саветодавног рада – досадашња пракса, проблеми и дилеме.			
<i>Практична настава</i>			
Презентација појединих планова саветодавног рада са различитим категоријама малолетних преступника, .Приказ методолошки утемељених евалуационих програма.			
Литература			
1. Радуловић, Д. (2012). Зашто се након форензичког третман делинквентата некада још више учврсти њихово криминално понашање? <i>Специјална едукација и рехабилитација</i> , 11(2), 349-359. ISSN 1452-7367			
2. Бергер, Ј., Биро, М., Хрњица, С. (1990). <i>Клиничка психологија</i> . Београд: Научна књига. ISBN 86-23-01026-4			
3. Радуловић, Д. (2005). Рана психопатија и кривичне санкције. У: Д. Радовановић (Ур.), <i>Казнено законодавство: прогресивна или регресивна решења</i> (стр. 459-475). Београд: Институт за криминолошка и социолошка истраживања и Виша школа унутрашњих послова. ISBN 86-83287-11-4			
4. Радуловић, Д. (2006). <i>Психологија криминала – психопатија и преступништво</i> . (стр. 394-396). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију и Институт за криминолошка и социолошка истраживања. ISBN 86-83287-15-7			
5. Радуловић, Д. (1999). Могућности психотерапијског рада у институционалном третману осуђених лица. У: <i>Реформа система извршења кривичних санкција у Југославији</i> (стр. 270-286). Удружење психолога Југославије и Министарство правде Србије.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе			
Предавања, консултације, семинарски радови.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поени	Завршни испит	поени
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	20		
семинари	20		

Назив предмета: СОЦИЈАЛНИ МЕНАѢМЕНТ			
Наставник: Александар Ј. Југовић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Студенти треба да науче кључна обележја социјалног менаѢмента и његову практичну примену.			
Исход предмета Студент треба да овлада техникама и вештинама социјалног менаѢмента, принципима и функцијама односа са јавношћу у социјалном сектору и начинима примене социјалног маркетинга, као и да разуме етичке изазове праксе социјалног сектора.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> <i>Појмовно-теоријске основе социјалног менаѢмента:</i> Појам менаѢмента и социјалног менаѢмента. Схватања у дефинисању менаѢмента. Теорије социјалног менаѢмента. Радне групе и социјални менаѢмент. Комуникација и менаѢмент. Лидерство. МенаѢмент и конфликти у организацијама. Људски ресурси. Основе стратешког планирања. <i>Организације у социјалном сектору:</i> јавни сектор, организације цивилног друштва, непрофитне организације, социјално предузетништво и социјалне задруге, профитне организације социјалног сектора. Стратешко планирање у социјалном сектору. <i>Социјални маркетинг у превенцији девијантних понашања:</i> Појам и циљеви социјалног маркетинга. Елементи социјалне кампање у социјалном маркетингу. <i>Односи са јавношћу као менаѢмент функција у социјалном сектору:</i> Појам и дефинисање односа са јавношћу. Функције односа са јавношћу. Спољни медији и односи са медијима. Специфичности односа са јавношћу у социјалном сектору. <i>Вештине и технике социјалног менаѢмента у локалној заједници:</i> управљање системима социјалног сектора, прикупљање средстава, волонтерски менаѢмент, преговарање, медијација у заједници, лобирање у социјалној заштити, менаѢмент услуга у социјалној заштити. <i>Етика праксе социјалног менаѢмента:</i> етичко заснивање праксе, етичке дилеме, унапређење етичке компетенције, разрешавање етичких дилема у пракси социјалног сектора. <i>Практична настава</i> У оквиру практичне наставе студенти кроз рад на <i>вежбама</i> савладавају материју кроз примену појмовно-теоријских знања из социјалног менаѢмента. Израда стратешких планова организација и кампања социјалног маркетинга. Конципирање стратегија односа са јавношћу за институције социјалног сектора. Вежбање техника и вештина социјалног менаѢмента кроз мале групе. Дискусије о етичким изазовима праксе у социјалном сектору. Провера стечених знања обавља се кроз колоквијум и семинаре.			
Литература: 1. Гавриловић, А. (2010). <i>Социјални изазови и менаѢмент у социјалној заштити</i> . Бања Лука: Факултет политичких наука. (стр. 113-134, 169-282). ISBN 978-99938-806-5-3 2. Милосављевић М., Бркић, М. (2005). <i>Социјални рад у заједници</i> . Београд: Социјална мисао. (стр. 274-294). ISBN 86-82463-36-9			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Power-point презентације, интерактивна настава, дискусионе групе, рад у малим групама, квиз, посете релевантним институцијама, коришћење едукативног видео материјала, консултације кроз индивидуални менторски рад и е-мејл комуникацију са наставником, излагања студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
колоквијуми	30	усмени испит	50
семинари	20		

Назив предмета: КВАЛИТАТИВНЕ МЕТОДЕ У КРИМИНОЛОГИЈИ И ВИКТИМОЛОГИЈИ			
Наставник: Весна Ж. Николић-Ристановић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Да се студенти упознају са применом квалитативних метода у криминологији и виктимологији и да науче да их примењују.			
Исход предмета Разумевање могућности и начина примене квалитативних метода у криминологији и виктимологији, упознавање са њиховом применом у конкретним истраживањима и оспособљеност за њихову примену.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и карактеристике квалитативног метода. Опсег и специфичности примене квалитативних метода у криминологији и виктимологији. Избор метода и узорка, истраживачки инструменти и анализа. Акционо истраживање у криминологији и виктимологији. Квалитативне методе у истраживању насиља над женама. Квалитативне методе у истраживању организованог криминалитета. Квалитативне методе и истраживање криминалитета жена. Квалитативне методе и истраживање трговине људима. Анкете о виктимизацији, аутобиографије жртава и студије случаја у виктимологији. Примена квалитативних метода у мониторингу услова живота у затвору. Квалитативне методе и праћење примене мера за заштиту жртава. <i>Практична настава</i> Вежбе; гостовање стручњака, пројекти, анализа конкретних истраживања.			
Литература 1. Константиновић-Вилић, С., Николић-Ристановић, В., Костић, М. (2012). <i>Криминологија</i> . Ниш: Центар за публикације Правног факултета у Нишу. ISBN 978-86-7148-162-5 2. Marshall, C., Rossman, G. (1995). <i>Designing qualitative research</i> . Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications. ISBN 0-8039-5249-X 3. King, R., Wincup, E. (2000). <i>Doing research on crime and justice</i> . Oxford: Oxford University Press. ISBN 0-19-876540-1 4. Николић-Ристановић, В. (1995). Мода или потреба: Неке могућности примене феминистичке методологије у савременом друштвеном истраживању. <i>Социолошки преглед</i> , 29(3), 405-414. ISSN 0085 – 6320			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, радионице, просеминари, дебате, консултације, аудио-визуелни материјал, предавања гостујућих предавача, истраживачки пројекти.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10		
семинари	30		

Назив предмета: ФОРМАЛНА И НЕФОРМАЛНА СОЦИЈАЛНА КОНТРОЛА			
Наставник: Даница В. Васиљевић-Продановић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Циљ предмета је контекстуализирање неформалних и формалних облика социјалне контроле у актуелне карактеристике савременог друштва и институционалног односа друштва према криминалу и другим облицима поремећаја понашања.			
Исход предмета Стицање сазнања о облицима друштвеног реаговања на криминалитет и друге облике друштвених девијација. Знање о облицима друштвених реакција на проблеме девијантности студенти могу користити при изради различитих развојних пројеката, програма и мера превенције и превазилажења друштвених девијација на локалном нивоу. Овладавање научним, теоријским, методолошким и апликативним сазнањима ће, такође, пружити студентима основу за даљи наставак студија.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам, облици и карактеристике социјалне контроле. Теоријски оквири социјалне контроле. Друштвене противречности, кризе и социјална контрола. Кривичноправна реакција као облик социјалне контроле. Алтернативни облици кажњавања као средство социјалне контроле. Процеси ресторативне правде као средство социјалне контроле. Облици социјалне реакције на малолетничку делинквенцију. Социјална контрола вршњачког насиља. Облици друштвеног реаговања на насиље у породици. Облици насиља на радном месту и социјална контрола. Стигматизација и социјална контрола криминалитета. Религија као механизам социјалне контроле поремећаја понашања. Медији и социјална контрола. <i>Практична настава</i> Критички осврт на теме обрађене у теоријском делу наставе.			
Литература 1. Васиљевић-Продановић, Д. (2012). Реинтегративно посрамљивање: Неформално средство формалне социјалне контроле криминалитета. <i>Специјална едукација и рехабилитација</i> , 11(3), 483-502. ISSN 1452-7367 2. Васиљевић-Продановић, Д. (2010). Ресторативна правда у кривичноправном систему. <i>Темда</i> , 13(3), 57-68. ISSN 1450-6637, 3. Југовић, А. (2008). Морална паника и друштвене девијације на селу. <i>Социјална мисао</i> , 15(3), 41-57. ISSN 0354-401X 4. Николић-Ристановић, В. (2002). <i>Породично насиље у Србији</i> . Београд: Прометеј. ISBN 86-82363-26-7 5. Милосављевић, М. (2003). <i>Девијације и друштво</i> . Београд: Драганић. ISBN 86-441-0523X			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методе извођења наставе Усмена предавања, презентације, дискусије, консултације, менторски рад, видео материјали, гостовање стручњака, излагања студената, теренске посете.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
колоквијуми	20		
семинари	10		

Назив предмета: КОРЕКТИВНИ ТРЕТМАН У ПЕНАЛНОЈ ПРАКСИ			
Наставник: Горан С. Јованић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Стицање знања о теоријским и емпиријским основама и практичним проблемима пеналног третмана осуђених лица; упознавање студената са савременим приступима у примени корективних метода у третману осуђених, истраживање процедура и инструмената у процени, планирању, реализацији и евалуацији корективних метода, компарација примене корективних метода у домаћој и иностраној пеналној пракси.			
Исход предмета Оспособљеност вештинама програмирања пеналног третмана, поступцима извођења општих метода третмана и посебних програма усмереним на посебне групе осуђених и методама њихове евалуације чиме се студенти оспособљавају за рад у пеналном систему.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и дефиниције корективних метода. Основни приступи у корективном раду са осуђенима: медицински, бихевиорални, еклектички, психоедукативни, психосоцијални, мултидимензионални. Основни параметри корективних интервенција. Критеријуми за избор врсте и облика корективних акција. Евалуација примењених корективних метода у пеналној пракси. <i>Практична настава</i> Истраживање корективних метода у третману осуђених лица у домаћој и иностраној пракси.			
Литература 1. Јованић, Г. (2007). Специфичности извршења казне малолетничког затвора. У: Д. Радовановић (Ур.), <i>Поремећаји понашања и преступништво младих: специјално - педагошки дискурс</i> (стр. 397-414). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-80113-59-3 2. Јованић, Г. (2010). Потребе за третманом и његова реализација у пенитенсијарним условима. У: В. Жунић Павловић, М. Ковачевић Лепојевић (Ур.), <i>Превенција и третман поремећаја понашања</i> (стр. 257-276). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-80113-96-8 3. Јованић, Г. (2010). Кривично-правни и пенолошки рецидивизам осуђених лица. <i>Специјална едукација и рехабилитација</i> , 6(2), 271-281. ISSN 1452-7367 4. Јованић, Г. (2011). Транзиција затвора у транзицији друштва. У: Н. Глумбић, В. Вучинић (Ур), <i>Специјална едукација и рехабилитација данас</i> (стр. 483-488). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-6203-029-0 5. Илић, З., Јованић, Г. (2011). <i>Затвор и/или слобода под надзором</i> . (291 стр.). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-6203-007-8 6. Јованић, Г. (2013). Третман осуђених са инвалидитетом у затвору. У: В. Жунић-Павловић (Ур.), <i>Специјална едукација и рехабилитација данас</i> (стр.159-168). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-6203-045-0			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања, вежбе, интерактивна настава, посете пеналним установама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испит	30
колоквијуми	20		
семинари	20		

Назив предмета: ПРОБАЦИЈА – ТРЕТМАН ОСУЂЕНИХ У ЗАЈЕДНИЦИ			
Наставник: Зоран П. Илић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета <p>Стицање неопходних знања, вештина и компетенција из области пробационог третмана осуђених лица у заједници. У питању су знања и вештине вођења, вредовања и самовредновања у процесу пробације – знања о основним потребама осуђених, вештине у комуникацији са осуђеним и њихов положај у ужем окружењу.</p>			
Исход предмета <p>Оспособљавање студената да на основу стечених знања делују у промоцији различитих видова пробационог третмана примерених потребама различитих категорија осуђених и прекршајно кажњених лица.</p>			
Садржај предмета <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Основна појмовна и термилошка разграничења; настанак и развој пробације, међународна достигнућа, стандарди и препоруке; пробација у систему кривичног правосуђа РС – дилеме и изазови; нормативно -правна основа, организација и основна начела рада службе за пробацију; повереничка служба, овлашћења и обавезе; програми третмана, сврха, нивои, садржаји, основна полазишта; средина - заједница као упориште програма третмана; први контакти, утврђивање програма, реализација и специфичности деловања са обзиром на категорију осуђених; рад у социјалним простору; документација и евалуација; пробација и волонтерски – добровољни рад.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Анализа међународних докумената (конвенција, правила и препорука) о пробацији; анализа пробационе праксе на међународном нивоу, упознавање са радом повереничке службе у Србији - посете и разговори, приказ и анализа методолошки утемељених евалуационих програма третмана осуђених у заједници.</p>			
Литература <ol style="list-style-type: none"> Илић, З., Јованић, Г. (2011). <i>Затвор и/или слобода под надзором</i>. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-6203-007-8 Илић, З. (2010). Заштитни надзор условно осуђених лица. У: В. Жунић-Павловић, М. Ковачевић-Лепојевић (Ур.), <i>Превенција и третман поремећаја понашања</i> (стр. 217-238). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-80113-96-8 Илић, З., Маљковић М. (2013). Пробација - третман у заједници: осврт на организационе и нормативне претпоставке у Републици Србији. У: Л. Крон, А. Југовић (Ур.), <i>Криминал, државна реакција и хармонизација са европским стандардима</i> (стр. 285-296). Београд: Институт за криминолошка и социолошка истраживања. ISBN 978-86-83287-67-3 Узелац, С. (2002). <i>Заштитни надзор – методика социјалнопедагошког рада</i>. Загреб: Едукацијско рехабилитацијски факултет Свеучилишта у Загребу. ISBN 953-167-148-6 			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе <p>Предавања, интерактивна настава, дискусионе групе, рад у малим групама, консултације уз индивидуални менторски рад.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	10		
колоквијуми	20		
семинари	10		

Назив предмета: ИНДИВИДУАЛНИ И ГРУПНИ РАД			
Наставник: Весна П. Жунјић-Павловић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Упознавање са пореклом, правцима развоја и перспективама основних теоријских оријентација у индивидуалном и групном раду. Разумевање базичних појмова, функција, карактеристика и начина примене различитих модела. Критичко сагледавање предности и ограничења модела који се примењују у савременој пракси. Развијање способности и вештина потребних за пружање стручне помоћи и подршке појединцима и групама и даље професионално усавршавање. Оспособљавање за праћење новина и резултата истраживања и самосталан истраживачки рад у овој области.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знања о основним теоријским оријентацијама и моделима у индивидуалном и групном раду; умети да препознају и објасне разлике између појединих оријентација и модела; познавати импликације различитих оријентација и модела за процену и третман; умети да критички сагледају могућности и ограничења примене појединих модела у зависности од карактеристика и потреба корисника; разумети смисао и значај систематског праћења и процењивања процеса и ефеката индивидуалног и групног рада; стећи знања и вештине који су потребни за реализацију истраживања у овој области.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
1) Теоријске основе индивидуалног и групног рада: аналитички, бихејвиорални, егзистенцијално-хуманистички, системски породични, когнитивни и интегративни правац; 2) Пракса индивидуалног рада: модели, подручја примене, корисници, принципи, циљеви, процеси, односи и технике; 3) Пракса групног рада: модели, подручја примене, корисници, принципи, циљеви, процеси, односи и технике; 4) Истраживања индивидуалног и групног рада: принципи, врсте, циљеви и методе.			
<i>Практична настава</i>			
1) Анализа резултата емпиријских студија индивидуалног и групног рада; 2) Посматрање и учествовање у различитим облицима индивидуалног и групног рада који се примењују у установама социјалне заштите, образовно-васпитним и здравственим установама; 3) Реализација малих истраживачких пројеката у паровима или мањој групи.			
Литература			
1. Срна, Ј. (2012). <i>Психотерапија и саветовање: теорија, пракса и истраживање</i> . Београд: Завод за уџбенике. ISBN 978-86-17-18057-5			
2. Стакић, Ђ., Миловановић, М. (1991). <i>Методe социјалног рада</i> . Београд: ДП Стручна књига. ISBN 86-419-0099-3			
3. Стојнов, Д., Јевремовић, П., Опалић, П., са сар. (2000). <i>Психотерапије</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. ISBN 86-17-08096-5			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе			
Предавања, вежбе, консултације, семинари, дискусије, истраживачки рад у малим групама, самосталан практичан рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени или усмени испит	50
практична настава	15		
семинари	20		

Назив предмета: ИНТЕРВЕНЦИЈЕ У КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА			
Наставник: Данка М. Радуловић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Упознавање студената са основним теоријским концептима кризе, облицима њеног појављивања и са научно утемељеним професионалним интервенцијама у кризним ситуацијама.			
Исход предмета Оспособљеност студената за компетентно учешће у конципирању и спровођењу интервенција у кризним ситуацијама као и у осмишљавању и реализовању превентивних програма везаних за кризе, било акциденталне или развојне.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појмовно одређење: шта се сматра кризом; Теоријска објашњења криза; Знаци стреса и трауме и њихове последице; како тече опоравак од трауме; Шта су кризни догађаји и шта је криза као психичко стање; Које се врсте кризе могу јавити; Како се у ситуацијама кризе интервенише када су у питању појединци, а како када су у питању породице, локална заједница или шира заједница. Природа интервенције и процена ефеката спроведених интервенција у кризи. Комуникацијске вештине и саветодавни рад у ситуацијама животних и акциденталних криза. Вештине одмеравања прикладне интервенција у датим околностима (ни премало, ни превише подршке); ограниченост циљева кризне интервенције на тренутни проблем. Анализа емпиријских података и искустава у пракси (како не нанети штету: погрешна врста помоћи, криво време, неоспособљени људи, погрешне околности). Етичке дилеме везане за интервенцију у кризи. Концепција интервенција: деловати проактивно пре него реактивно; Когнитивни и хуманистички модели превенције кризе. <i>Практична настава</i> Студије случаја, анализа хијерархије кризних догађаја, практична разрада активности у појединим формама кризних интервенција.			
Литература 1. Влајковић, Ј. (2005). <i>Животне кризе</i> . Београд: Жарко Албуљ. ISBN 86-83713-37-7 2. Arambašić, R. (2005). Psihološke krizne intervencije. U: M. Biro, W. Butollo (Ur.), <i>Klinička psihologija</i> (str. 365-378). München:Ludwig Maximilians Universität, Novi Sad: Futura publikacije. ISBN 978-86-7188-093-0 3. Радуловић, Д. (2006) Управљање људским ресурсима: решавање и управљање конфликтима у условима кризе. У: З. Кековић, Ж. Кешетовић (Ур.), <i>Кризни менаџмент и превенција кризе: хрестоматија</i> (стр. 469-480). Београд: Факултет безбедности. ISBN 8684069269			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања, консултације, семинарски радови, студије случаја.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поени	Завршни испит	поени
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	20		
семинари	20		

Назив предмета: МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ У ОБЛАСТИ РЕАГОВАЊА НА КРИМИНАЛИТЕТ МАЛОЛЕТНИКА			
Наставник: Зорица Б. Кандић-Поповић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета Да студенти стекну продубљена знања о међународним стандардима у области реаговања на криминалитет малолетника и о усклађености система реаговања у Србији са међународном регулативом.			
Исход предмета Усвајање знања о систему и хијерархији међународних стандарда у области реаговања на криминалитет малолетника као основа за даље проучавање и примену знања у овој области.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и врсте међународних стандарда у области реаговања на криминалитет малолетника, Кључни међународни документи у области реаговања на малолетнички криминалитет, Обавезујући и необавезујући карактер међународних докумената у области реаговања на малолетнички криминалитет, Акти Уједињених нација-сумарни преглед, улога и значај, Акти Савета Европе-сумарни преглед, улога и значај, Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода-аспекти који се односе на малолетнике у сукобу са законом, Међународне институције и заштита права малолетних учинилаца кривичних дела, Пракса Европског суда за људска права и заштита малолетних учинилаца кривичних дела. <i>Практична настава</i> Посете судовима, казнено-поправним заводима и гостовања истакнутих стручњака.			
Литература 1. Радуловић Љ. (2010). <i>Малолетничко кривично право</i> . Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. (стр. 53-74). ISBN 978-86-7630-220-8 2. Шкулић, М. (2011). <i>Малолетничко кривично право</i> . Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. (стр. 176-233). ISBN 978-86-519-1005-3 3. Кандић-Поповић, З. (2007). <i>Кривично право – Општи део</i> . Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. (стр. 249-270). ISBN 978-86-80113-58-6 4. Ковачевић, М. (2013). Међународни стандарди у области кривичних санкција и мера за малолетнике, Докторска дисертација одбрањена на Правном факултету Универзитета у Београду, Београд, стр. 70-135. 5. Соковић, С. (2008). Релевантни међународни стандарди и основне карактеристике извршења кривичних санкција које се изричу малолетницима. <i>Ревија за криминологију и кривично право</i> , 46(2), 51-69. ISSN 1820-2969 6. Church, R., Goldson, B., Hindley, N. (2013). The Minimum Age of Criminal Responsibility: Clinical, Criminological/Sociological, Developmental and Legal Perspectives. <i>Youth Justice</i> , 13(2), 99-101. ISSN 1473-2254			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методе извођења наставе Предавања, семинарски радови, дискусије, консултације, предавања гостујућих предавача, презентовање аудио и видео материјала.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	50
практична настава	10		
колоквијуми	20		
семинари	10		

Назив предмета: ПЛАНИРАЊЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ПОРЕМЕЋАЈА ПОНАШАЊА			
Наставник: Бранислава Б. Поповић-Ћитић			
Статус предмета: Изборни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема услова			
Циљ предмета			
Циљ предмета је стицање знања о теоријско-методолошким основама планирања превенције поремећаја понашања у заједници, развијање критичког истраживачког става, као и увежбавање вештина концептуализације и дизајнирања програма превенције поремећаја понашања.			
Исход предмета			
Оспособљеност студената да планирају превенцију поремећаја понашања на основу резултата претходних процена и актуелних теоријских и истраживачких достигнућа, да самостално спроводе активности процене спремности, потреба и потенцијала заједнице за превенцију, као и да владају вештинама израде модела и акционог плана програма превенције поремећаја понашања.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Процес планирања превенције (појам, историјски развој, принципи). Теоријске основе планирања превенције (концепт спремности заједнице за превенцију, модели планирања превенције, развојне теорије поремећаја понашања). Истраживачке основе планирања превенције (лонгитудиналне студије ризичних и протективних фактора, евалуациона истраживања). Практичне основе планирања превенције (принципи ефективних програма, елементи структуре програма, кораци у конструисању модела програма).			
<i>Практична настава</i>			
Практични модели планирања превенције (карактеристике, елементи, фазе, активности). Процена спремности, потреба и потенцијала. Инструмент за процену спремности заједнице за превенцију (елементи, начин примене, анализа и интерпретација података). Дефинисање структуре програма (кораци, поступци). Израда и приказ модела програма (циљеви, задаци, теоријске и истраживачке основе, теорија промене). Израда акционог плана програма.			
Литература			
1. Поповић-Ћитић, Б. (2013). Основе развојне превенције проблема у понашању деце и омладине. <i>Социјална мисао</i> , 20(4), 111-127. ISSN 0354-401X			
2. Поповић-Ћитић, Б. (2010). Теоријске основе развојне превенције поремећаја понашања. У: В. Жунић-Павловић, М. Ковачевић-Лепојевић (Ур.), <i>Превенција и третман поремећаја понашања</i> (стр. 65-89). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Издавачки центар. ISBN 978-86-80113-96-8			
3. Поповић-Ћитић, Б., Ђурић, С. (2010). Интегративни развојни теоријски модели у етиологији делинквентног понашања. <i>Социолошки преглед</i> , 44(1), 99-117. ISSN 0085-6320			
4. Поповић-Ћитић, Б. (2007). Практични модели планирања превенције поремећаја понашања у заједници. <i>Социјална мисао</i> , 14(4), 67-81. ISSN 0354-401X			
5. Поповић-Ћитић, Б., Жунић-Павловић, В. (2007). Концепт спремности заједнице за превентивно деловање. <i>Социологија</i> , 49(2), 127-144. ISSN 0038-0318			
6. Поповић-Ћитић, Б. (2013). Принципи ефективних превентивних програма. <i>Социјална мисао</i> , 20(1), 103-116. ISSN 0354-401X			
7. Жунић-Павловић, В., Поповић-Ћитић, Б., Павловић, М. (2010). <i>Програми превенције поремећаја понашања у школи</i> . (стр. 79-102). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-80113-92-0			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе			
Интерактивна настава, презентације, дискусионе групе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	20		
колоквијум	20		

Назив предмета: ЗАВРШНИ РАД			
Статус предмета: Обавезни предмет модула – Превенција и третман поремећаја понашања			
Број ЕСПБ: 20			
Услов: положени сви испити			
Циљ предмета Оспособљавање за научни рад у области превенције и третмана поремећаја понашања.			
Исход предмета Студенти ће стећи знања и вештине који су потребни за: прикупљање и интеграцију доступних информација; формулисање научно и друштвено значајних проблема; конципирање, планирање и реализацију истраживања; анализу и интерпретацију резултата истраживања; извођење закључака и импликација истраживања за теорију и праксу; презентовање научног рада из области превенције и третмана поремећаја понашања.			
Садржај предмета Завршни рад је самосталан теоријско-истраживачки рад студента из области превенције и третмана поремећаја понашања. Студент бира ментора из реда наставника који изводе наставу на модулу студијског програма. У договору са ментором, студент бира тему из ужих научних области студијског програма и припрема пројекат истраживања у оквиру студијског истраживачког рада. Завршни рад се израђује у писаној форми и садржи следеће делове: предмет истраживања, циљеви и задаци истраживања, хипотезе истраживања, метод рада, резултати истраживања, дискусија, закључак и литература. Предвиђена је јавна одбрана завршног рада.			
Литература			
Број часова активне наставе	Теоријска настава:	Практична настава:	
Методe извођења наставе Консултације (менторска настава) и самосталан истраживачки рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
		писани завршни рад	70
		одбрана завршног рада	30